

22. gada-gahjums.

Mafaar peefuhthichanu par patti:

par gadu 1 rub. 60 pap. " pufgadu 85 "

Mafka hef peefuhthichanas Riga:

par gadu 1 rub. — pap. " pufgadu 55 " " 3 mehnefchi 30 "

Mahj. w. teel isbohts fest-beenam no p. 10 fahfoht.

Mahjas weefis.

Ernst Plates, Mahjas weefa ihpafchneets un apgahdatajs.

Mahjas weefis ifnahl ween reis pa nedetu.

Mafka par fludinafchanu: par weentas fleijas smaltu rakfu (Petit)-rindu, jeb to weetu, to tahda rinda eenem, mafka 10 lap.

Nedafzija un ekfpedizija Riga,

Ernst Plates bilfchu- un grabmatu- drufkatava pee Behtera hafnijas.

N° 22.

Sestdeenā 28. Mai.

1877.

Rahditajs.

Samatahs finas. Telegrafa finas.

Geftchjemes finas. No Raunas: wafaras fwehtti. No Chrgemes: bafnijas fwehtti. No Wallas: ifchiganu vareges. No Annas-draudjes: paretiba dfeedataju lohrim. No Jaun-Karkeem: ifflaidrojums. No Wibbro-las: peefibwojums pabr ifchufku. No Zeiflas: pabr laiku, mahatizigi laudis. Ahfemes finas: No Berlins: Bismarka apmeerinafchanas wahrdi. No Afrikas: meshonu tehmina laufchu laufchana un wina atbilde.

Kara finas.

Dorpehs. Gahda par wefelibu. Sina pahr uffauktem Riga. Par eeweh-rofchanu. Preefch flimeem un eewainoteem kara-wihreem Sepieffchanas genu rahditajs.

Peeliku ma: Selta taps. Ifgudrotaja behdas un preefi. Grandi un feedi.

Sarratahs finas.

No Rigas. Irgofchana pee mums manama leela kuffe-fchanahs un ftrahdafchana, ihpafchi ar kohku un labibas prezi ir fupra andele. — Pahr laiku rumajoht japeemin, ka mums ir wifai faufs un kahrets laiks atmetees, ta ka ar ilgofchanu us leetus gaida, kas nowihlufchus stahdus un augus atfpirdfinahs.

No Tehrpates atmahza ta fina, ka tee Juni mehnefi noturamee Igaunu dfeedafchanas- un muftikla-fwehtti fchini gada, kur muhfu tehwijai usnahlufchi nopeetni kara-laiki, netiffoht notureti, bet atlikti us nahlofchu 1878to gadu. Igauni jaw wifu bija preefch fcheem fwehtleem fagatawojufchi un pat daschas prohwees noturejufchi.

No Serbijas. Serbeefcheem, fkatotees us Montenegro un Numeniju, gribahs ari karu fahkt ar Turziju; turpreti Serbijas firts nesin ko dariht, waj nu tautai paklaufiht un karu fahkt, jeb waj Aultreefchu draudefchanu eewehroht, kas Serbijai leeds karu peefazihst Turzijai.

No Numenijas. Numenijas minifteru preefchneets tai 22. Mai no Bukareftes aifbrauza us Afchinewu, lai waretu Kreewijas augfto Keifaru apfweizinaht. Serbijas firts teel gaidihst eelfch Plojefhti. Beidsama laika tur daudf leetus bijis.

No kara lauka. Leelaki kara-darbi us kara-lauka pee Donawas tilai tad gaidami, kad muhfu kara-fpehki buhs par Donawu pahrgahjufchi, bet kas fchim brihfham wehl newar notikt, jo Donawa par augfti upfluhdufe. Donawas pluhdu-laiki ir Mai un Juni mehnefi un pa to laiku nelad naw kara-fpehki par Donawu pahrgahjufchi; tapehz ari janogarda, lihdi pluhdu-laiki buhs pahrgahjufchi. Muhfu armijas kara-pulku wefeliba ir laba buhfchana un kara-wihri ir duhfchigi un jautri us laufchanohs, lai waretu kuffigu laufchu wezam

eenaidneekam jo driht pelnito algu peefchirt. Eenaidneekam ari wifur truhkumi un pohsis: truhkt naudas, truhkt kahrtikas un nemeeri Konftantinopel kahjas; kur laufchanohs usnem, tur teel fakauts, ta to finas no Montenegras rahda.

Tai 23. Mai. Montenegras firts fawus kara-pulkus faweenojis, stahjahs Turkeem preti pee Dugas zeta-fchauruma un tohs fakahwis atdfina atpakaf.

Tai 24. Mai Donawas armijas wirskommandeeris pa telegrafu fimo, ka pee Ruffifchulas kara-fpehki marfcheerejoht us Donawas krafteem. Kafati fahka fchant un tee tur buhdamee eenaidneeki atkahpahs us deenwidus pufi.

Kalafates apfchaidifchana negaifa-dehl aptureta.

Tai 25. Mai. Turki apfchanda Giurgewu, bet muhfejeem neteel nekahda fflahde nodarita.

No Amerikas. Jaw fawā laika peeminejam, ka Seemefu-Amerikas fabeedrotu brihwalfstju jaunais presidents Haijes, tik lihdi fawu amatu usnehmis, fahka daschadus pahrgrohffjumus idariht, ihpafchi daschos walfs amatos leelaku kahrtibu un taifnibu eegrohffht. Pee dascheem walfs deenestneekem bija tahda nebuhfchana eewefufehs, ka wini kufufus nehma un ta tad daschas pahrestibas un netaifnibas pada-rija. Tagad nahf finas, ka Haijes lizis tules-deenestneekus, kas tee leelakee kufuku-nehmeji bija, pahtraudfihst un wainigohs tuhfit no deenafia atlaift.

Telegrafa finas.

No Berlins tai 26. Mai. Graf Schuwalows us Londoni braudams nonahjis Berline. — Upfluhdis uhdens Donawa fahf kuff. No kara-lauka teel firohts, ka Montenegroefchi Turkus wairak reifas fakahwufchi. — Turzijas wal-diba iffazijufe fawu pretibu, ka Numenija paklubinajufe fawu patfahwibu. — Suezes kanali ir kugofchana par fwabadu nofazita.

No Bafafides tai 23. Mai. Tergulafoms ar fawu kara-pulku nogahjis lihdi Ekmanei us ta zeta, kas nahf no Kara-Kilifas.

No Chafawpirtes tai 23. Mai. If dumpineeku divi au-leem (zeemeem) Burtanaja un Almaka tika aifuhthiti 200 dumpineeki par kihlu. Ubi auli ir no Batjanowa un Afaturowa kara-pulkeem eeflehgiti. Salataweefchi, kas pret muhfu kara-pulkeem bija fazehlufchees, tagad ir pilnigi paklaufigi un ifpilda wifus prahjumus, ko muhfeji pagehr.

Gefchemes sinas.

No Naunas. No dascheem Widsemes apgabaleem atrohdam Mahjas weeft sinas, tapehzi ari no muhfu apgabala lo pastahstijchu. Dhtra wafaras fwehtku deena zeenigs mahzitajs Bierhuff l. no Zehsim tureja Deewa kalposchenu Naunas basniza, sprediki Latweefchu un Wahzu waloda fazidams. Es fawa muhscha ne-efnu til dauds lauschu basniza redsejis, la schini deena un no tam wareja ihsti redseht, la weza draudse fawu aigahjufcho mihlo mahzitaju gohdaja. Pehz beigtas Deewa kalposchanas Latweefchu waloda fahlahs Deewa kalposchana Wahzu waloda, fur ari bija dauds klauftaju eeradufchees. Preefsch spredika eefahfchanas nahza meitina, kahdus 22 gadus weza, pee altara un metahs us zeteem. Zeenigs mahzitajs winu ar firfnigem mihleem wahredeem usrunaja un eefwehtija. (Schi meitina no faweem radeem nodosta bija no 3fcha lihds 21 mam gadam deenasta usaugusi un til zaur zeent) mahzitaja Bierhuff lunga puhlineem wina mahzibu dabuja, la wareja pee eefwehtifchanas tikt peenemta). Pehz beigta spredika wina dabuja fwehtu Deewa-galda wakarimu un ta beidsahs Deewa kalposchana. Illatram, las fcho deenu basniza bija, paliks schi Deewa kalposchana muhschiga peemira.

— Ra daschäs weetas, pat leelas draudses teef mas par kapsehtahm gahdahts, to fche ihfuma grihu peemineht. Pasihstu kapsehtu kahda draudse (pee tahs peeder kahdi desmit pagasti), fur par kapsehtu lohti mas ruhpejahs. Ta par peemehru kad kahds miris un tas kapsehta paglabajams, tad kaps jaleef no paschu laudim rakt. Kaps teef istracts, bet nu naw dehtu, ar lo kapu astuteht, tapat ari truhst redeles, pa kurahm kapu-razeji waretu is kapa istahpt. Kapu razeji kapu israfuschu un ahra islahpufchi eet (kahdas 10 — 15 werstes) mehleht dehtus, betdehtus newar dabuht, ja-eetus mahjahm pehz dehteem un redelehm. Kamehr ar dehteem atnahf, pa to laiku kaps ir ar fmil-tim peebiris, jo malas nebija ar dehteem astutetas. Tas nu gan nebuhtu nelahds leels puhlinfch, kad kahdus dehtus un redeli (trepes) eegahdatu un katrs labpraht kahdu masumiau atlihdinat, ta la dehti un redele drihuma buhtu aismakfati. Tahs preefsch kapa-rakfchanas wajadfigas leetas nedrihtfietu ne us kahdu wihs truhst, jo katrs tatschu newar dehtus, redeles u. t. pr. no mahjahm lihds nemt.

No Chrgemes. Ra pee mums, ta ari laikam zitur wisur wafaras-fwehtki ir tikufchi preezigi noswehtiti. Bet Chrgemeescheem pirma wafaras fwehtku deena hij neween preeziga fwehtku deena, bet turklah ari gohda deena. Swehtku rihda jaw itin agri lautini la jaw fwehtkods no wisahm pufehm fleidsahs us basnizu. — Todeen daschs labs basniza ee-eedams palika stahwoht un brihnotees, jo illatris tuhliu ee-eedams redseja, la basnizas eefchpufe ir fawadu isflatu dabujufi. — Gan muhri un zits wifs stahweja tapat pa wezam, bet bes ta wehl bij las zits redsams. — Ap altari hij daschas fmulas pukes apliktas un pee krehfleem un gar feenahm hij weetu weetahm meijas peefpraustas, kuras, lai gan wehl newifai lapotas, tomehr deefgan kohfchi isflatijahs. — Wareja tuhliu atflahst, la tas wifs ir no jaumellehm padarihts. Bet par wisahm leetahm fmuks lukturis, kuresch, laikam todeen pirmo deenu, to gohdu peedfahwoja, basnizai par gresnumu buht, wisu azis us fewi wilka. — Dauds weens ohtram prafija, las gan to flaito lukturi basniza lizis, bet ne

weens ihsti newareja atbildeht. — Pehz beigta spredika mahzitajs wisahm tahm schaubigahm runahm galu darija, istahstidams, la dseedaschanas beedriba, kuzai pagasta ffolhotaje Bentfcha lungs ir par wadonu, basnizai fcho flaitu lukturi efoht dahwinajufchi. — Mahzitajs wehl draudses wahred beedribai par to firfnigu pateizibu isfazija un winas darbofchannahm felmi noweheleja. — Schahs paschas beedribas beedri un beedrenes zaur jauku dseedaschenu wehl jo wairaf fwehtku deenas preefus pawairoja. — Par to ari es no fawas pufes wineem firfnigo pateizibu issaku. — Uf wakarum tillab beedri la ari beedrenes fapulzejahs tai tur tuwuma buhdama pagasta ffolhla un kahdu stundiau palika kohpa, jautri papreezadamees. Ari tur mini wehl nodsehdaja daschas jaukas dseefminas. Beidsiht wehl beedribas preefschneeks ihfa runa to isfazija, la winu lihdsfchinigas darbofchanas ne-efoht wis gluschi bes augteem palikufchas un la winfch wehlotees, lai us preefschu wehl ar jo leelatu felmibu buhtohi warejufchi strahdaht. — Gohds un flawa lai ir beedribai un winas kreetneem zenteeneem.

No Balkas. Sche pilssehtas tuwuma ir apmetees kahds tshiganu puhlis. To apskatit katru deenu eet dauds pilssehtneeki un ari daschi lauzineeki. Ari dascha jaunkundfite luhlohs no tshiganeetehm lo par bruhfganeem eeteiftees, — sinams, tshiganeete, ja tai labi weizahs, dabu labu grafchu naudas no tahdahm mulkitechm. — Gauschi noschelojama leeta, la tahdi lehtizigi taudis ari pascha pilssehta atrohdaht, kuzai tal wajadseja lauzineekeem par preefschfihmi buht.

No Annas draudses mums peenahzis schahds raktis: So las draudses Spuru upes dseedataju kohrim, tapat winu wadonim Janim Wisman l., kuzi bija par Babes eseru pahri nahkufchi tai, 15. Mai fch. g. la pirma wafaras-fwehtku deena muhfu Annas basniza, muhs Anneneefchus eepreezinadami ar tahm jaukafhm dseefmahm, las us wairaf balsim tika dseedatas un las jaw eepreefsch us fcho fwehtku deenu rikufchas fagatawotas, peenahlahs firfniga pateiziba; til ween noschelojam, la tai deena muhfu zeenigs mahzitajs S. Hartman l. bij flims palizis, las fawu draudsi lohti mihledams til ween wehlaki atnahze, jo ari winfch to dseedaschenu us wairaf balsim labpraht mihle. Zums mihleem Sallas-draudses dseedatajeem un dseedatajahm, un juhfu wadonim pateizamees par juhfu grehteem puhlineem, la ari juhs wehl us preefschu, ta la lihds fchim, ar wisu uszihribu, bes apnifchanas nepeekufdami fawu eefahktu dseedaschenu arween bagatigi kohptu un muhs us preefsch-deenahm gribetu ar fawu dseedaschenu atkal eepreezinah.

M. Amols,
kahds Anneneekis.

No Jaun-Rahrteem. D. Nishmann lungs „Mahjas weefa“ 18ta numura pasneedfis pasinojumu pahrlahstfchu jakti Wez Rahrkods. Es, las es pats us to jakti biju, ar fawahm azim redseju, la tas lahjis nahza us teem abeem gehgerem un kuresch no wineem tas wainigais bija, waj tas, las schahwa jeb tas, las stahweja meera, lahji pehz schahweena gaididams. U. Nishmann l. gan raksta, la weens gehgeris palaidis lahji us 15 fohleem garam un naw schahwis; bet es newaru fapraft, fur U. Nishmann l. kahdas sinas nehmis. Laikam no kahda krogga-brahlficha buhs dsirdejis, bet ne wis no ritiga gehgera, las us jakti bijis (zitadi sinu buhtu isnahkuf riktiga), jo lahjis bija no ta gehgera us 35 fohli eefsch beesahm eglitechm, kad jaw tas no Nishmann lunga teiktai

drohſchais gehgeris no bailehm pahrnemts gahja ſawu ſchahweenu wata un aistreeza lahzi no gehgereem prohjam eefſch meteena atpakal. Tahda buhſchanâ buhtu jadohma, ka A. Miſſmann k. gribejis zaur ſawu ſinu riktigam gehgeram amatagohdu aiſſahrt. Noſchelojama lecta, ka awiſehm laiſch ſinas, kaſ naw pateefas, jo lo ſkaidri neſina, to newaijaga laikrakſieem ſinoht; turklaht wehl iſnahlt zaur tahdahm neriktigahm ſinahm welta rakſiſchana, lai neriktiba tittu iſſkaidrota.

Friſis Wehri nſch,
uſ jaltſ biuſchais gehgeris.

No Wiſſbroſas. Paſaulê ir notikufchi un wehl arweenu noteel wehrâ leekami notikumi, kaſ muhſu tautas jaunai paandſei der par mahzibu un derigu laika kawelli. D. Wrangel un Sirſohn k. k. peedſiſhwojumus Mahjas weefſt iſſaſijis, man eefſchahwahs prahtâ mans gadijeens, lo tagad zeen. laſitajem preeſſchâ zetu.

Rahdâ jaukâ Mai mehneſcha wakarâ iſgahju uſ tuwejo birſi paſtaigatees. Lehna wakara wehſmina un ſeedoſchu puku ſmarſcha darija gaiſu patihlamu. Ari lagſtigalas jauka pohgaſchana bij dſirdama. Minetâ weetâ nonahzis, es atfehdohſ uſ lahda tur buhdama welenas benka un preezajohs par ſchi wakara greſni iſrohtato dabu, kaſ man miſhligi uſſmaidija. Rahdu puſtundas laiku tur noſchdeju, kad peepeſchi iſdſirdu krukmoſ ſawadu baſſi. Beſ kawefſchanas ſteidſohs turpu, no kureenes baſſs aſſkaneja, gribedams redſeht, kaſ tur noteel. Uſ reiſ paleek wiſſs klufu, bet drihſ atkal bij pirmais trohſſniſs dſirdams. Bet lâ es fatrukſohs, ſſchuhſtu eeraudſidams, kara bij ap fermuliti aptinufehs, kureſch, no leelahm ſahpehm mohzihts kleeſſa. Tuhlin es noſitu ſſchuhſtu; ari fermulits wairſ nebija dſiſhwotajſ. — Mineta wakara gadijums man paliks ne-aſmirſtamâ peeminâ. Sawu rakſteemu beigdams, zeen. laſitajus uſaijinaju, ari par ſaweem gadijumeem Mahjas weefſam ſinu doht, ja daſſchahrt kaſhds buhtu lo wehrâ leekamu iſ dabas peedſiſhwojis. G. Schmidt.

No Teiſſas mums peeſſubtihts ſchahds rakſis: Pee mums (Teiſſâ) ſchogad ſilts pawafaris. No pirmas Merz deenas ſahkam feht un lihſi ſchim brihſcham (25. April) ir ſilts laiks uſturejees. Leeldeenas mehſ ſwehtijam ſiltâ un jaukâ laika un lohpi pehz pahrzeeſtas ſeemas jaw ganahs ſalâs ganibâs un dauds lauku puku ſeed un muhſ eepreezina. Eil dauds pahz laiku ſinojis, gribu ſaweem tautas-brohtem paſtahtſiht kahdu notikummu no mahru-tizibas. Rahdâ zeemâ, tur daſſchas Latweeſchu ſamilijas dſiſhwo, kahdam gohdigam wihrum, kaſ wehl ir gohdigas draudſes pehrminderis, kaſhds ohtſ wihrs nobuhris ſirgu, kaſ palizis beſ kahjahm. Pirmâ leeldeenâ, kad wiſi zeema eedſiſhweeki luſtigi pee kahda kaimina bija ſapulzejuſchees, ari muhſu gohda wihrum gadijahs tur buht un ſahſ ſapulzei praſiht, waj neſinoht kahdu ſlawenu labdari, kaſ war ſirgeem doht leelu palihdſibu. Kahds ſehns atbildeja peeſohbodams, ka taſ un taſ efoht leels ſirgu labdaris, kaſ ar pihpes ſohdrejem wiſas ſirgu kaites iſahrſtejoht. E muhſu gohda wihrs, ſohboſchamu manidams, ſadujmojahs un gebeja ſehnam uſbrukt, bet klahbuhdamee to iſſauza, ſazidami, ka pirmâ leeldeenâ tatſchu dumpjotees neklahjotees. — Noſchelojama lecta, ka wehl muhſu gaiſmas laikds tij noſurſchana, un melle pee burwojem palihgu! Waj ſche nebija ſehns gudrakſ un prahtigakſ par muhſu gohda wihrum? — Scho ſinojumu peeſuhtu „Mahjas weefſim.“

lai ziti mahnutizigee Wiſſemê ſina, ka tahtu Kreewijâ ir wixeeem beedri. B. Wiſſſne.

Ahrſemes ſinas.

No Berlines. Iſgahjuſchâ numutâ pahz wiſſpahrijo politikas buhſchamu Giropa runadami, peeminejam miniſterijas pahrgrohſſchamu Franzijâ un taſh no tam gaidamas juſſchanaſ Franzijâ. Daſchi politikas prateji iſſazija tahdas dohmaſ, ka jauna Franzijas miniſterija ſahſſchoht ſtipri riklotees uſ atreebſchanaſ-karu pret Wahziju un Wahzijai tamdeht ar jo leelaku ruhpihu jaſkatahs uſ Franziju. Sinams, Wahzijai ſchim brihſcham naw par Franzijas atreebſchanaſ-karu lo baiditees, jo kad ari Franzija karu eefahktu, tad tomehr wina neko nepanahktu, jo Wahzijas kara-ſpehki atrohnaſ tahdâ buhſchanâ, ka tohs iſſakâ laika war uſ kara-ſahjahm uſſtahdſiht un eekam Franzija buhtu labi apdohmajuſehs. Wahzijas kara-ſpehki ſahwelu gatawi uſ kauſchanoſs, pee kam wehl japeemin, ka ſchim brihſcham Franzija naw Wahzijas prelineeje. Taſ buhtu ſakams, kad Franzija karu ſahktu ar Wahziju, bet tagad jo leelaku eewehroſchamu praſataſ jautajums, waj Franzija ari karu ſahſs. Uſ ſcho jautajumu Biſmarck atbildejis, prohti pa to laiku, lamehr wiſſſch Berline bija un uſ weſelibas awoteem jeb uſ bahdeſchamu wehl nebija aiſbrauzis, wiſſſch ſazijis, ka Wahzijai, ſihmejotees uſ Franzijas jauno miniſteriju, no kara ne-efoht lo bihtees, jo ſchij jaunai miniſterijai gan gribeſchanaſ netruhſſtoht, bet duhſſchas preeſſch kara ſahſſchanaſ ar Wahziju; lapat wina ari ne-eedrohſſchinaschotees, pilnigi pahweſtneeku jeb ultramontanu grihai padohſtees. Schee Biſmarck wahrdi ir iſſleedejuſchi kara-bailes, jo Giropa ir aſſinufe, ka Biſmarck ir ſmalke politikas pratejs un ſina politikas buhſchamu ſmalke noſwert un tavehz wina ſpreedumi pahz politikas buhſchamu arweenu iſrahdiuſchees turpmal par pateefeem. Eâ tad nu gan nebuhtu lo bihtees par karu ſtarp Franziju un Wahziju, bet taſ gan waretu notikt, ka Franzijâ ſtarp tahm daſſchadahm partijahm iſzedamahs ſchleſſchanaſ ſajeltu juſſchanaſ un daſſchadaſ, ſchim brihſcham neparedſamaſ, pahrgrohſſchanaſ walſts buhſchanâ. Lapat eewehrojami ir Biſmarck wahrdi, lo runajis ſihmedamees uſ Turzijas leetu, zil tahtu ta aſnem Kreewiju, Auſtriju un Angliju, prohti Biſmarck, Auſtrijas un Anglijas ſuhtnus pee ſewis uſuendams, teem ſazijis, ka Wahzijas un Kreewijas draudſiba ſahwoht nepahrgrohſama un Wahzija ſirſnigi preezajotees pahz Kreewijas kara-darbu weilſchanoſs uſ kara-laukeem un zeroht lo labako ſekmi. Winaam, prohti Biſmarckam, efoht pilna uſtiziba uſ Kreewijas noluhku, lo wina griboht zaur Kreewu-Turku karu panahkt, un wiſſſch efoht pahleezinajees, ka Kreewija, ſawu noluhku panahdama, ne-aſtiſſchoht neſi Auſtrijas neſi Anglijas walſſs labumus. Sche atkal Biſmarck wahrdi ir apmeerinadami, jo wiſſſch ſkaidri iſſazijis, ka draudſiba ſtarp Kreewiju un Wahziju ſahw negrohſama uſ ſtipleem uſtizibas pamateem, un taſ peeteel, Auſtriju un Angliju pee leelakas apdohmibas peeſeſt.

No Afrikas. Deenwidus-Afrika ſtarp Transwalijas brihw walſi un teem tur dſiſhwodameem meſchoneem iſſehlees dumpis, kaſ rahda, kahda gruhtha iſtiſſchana ir ar waganeem meſchoneem. Utnahza ſinas, ka Zulu-meſchoni efoht aplahwuſchi leelu pulku jaunu meitu un jaunu wihrweeſchu, kuri Zulu-ſehminam biuſchi nepaſlauſigi. Turceenas meſchonu kch-

niasch lizis pehz fawas semes weza eeraduma kahdam pulkam is faweem kara-wihreem apprezetees; bet tahs preefsch tam isredsetahs meitas naw gribejuschas usspeestohs bruhrganus nemt un kandeht raudsijuschas laut ka isflahpsitees. Keh-niasch to sinahd dabujis, lohti noflaitahs un lika minetahs meitas lihds ar winau mihtakeem nokaut. Lihki tika us zeteem nosweesti, lai zelineeki redsetu, ka kehniusch fawus likuma pahrlahpejus fohdoht. Minetas brihwwalstis preefschneeks lika meschonu kehniinam prafihht, waj tas efoht teefa, ka jaunekles un jaunekli tikufchi apkauti; wiasch newarohht to tizeht, jo kehniusch to daridams buhtu fawus nolihgumus pahrlahpis, ko wiasch ar brihwwalstis weetneeku Schepstonu noflehdhis. Us tam meschonu kehniusch atbildeja: „Waj es Schepstona lungam kahdreis esmu teizis, ka es nekafschu? Waj wiasch baltai tantai teiza, ka es to esmu apfohlis? Ja wiasch to darijis, tad wiasch fawus laudis ar meleem peekrahpis. Ja, es noiauju! bet nedohmajat, ka es fchini lecta ko esmu darijis. Es wehl ne-esmu eefahjis (laut); man wehl ir ko laut; tas ir muhsu tautas eeradums, un es no scha eeraduma ne-attahpschohs. Kapehz Natalas (Natala ir Anglu kolonija, pee Zulu-meschonu rohbeschahm) waldbneeks runa us mant par maneem likumeem? Waj es us Natalu eimu un winam likumus dohdu? Es no Natalas nekahdus likumus un nofazijumus nepeenemfchu, drihsal fawu walsti, kuru waldu, uhdeni eesweestu. Mani pawalstneeki man neklaufhs, tad wini neteek lauti, un lai gan es ar Angteem grihu draudsiha dshwoht, tad tomehr es nezeetifschu, ka wini man likumus preefscha liks, ka lai es fawu walsti waldu. Waj es, kamehr mans tehws Umpani ir nomiris, ne-esmu atkaufchanu luhdis, manus schkehpus masgahht un wini ir ar mani fpehlejuschi ka ar behrnu? Eij atpakal un faki Angteem, ka es tik pehz fawa prahda darifschu. Un ja wini grih, lai es pehz winau likumeem daru, tad es drihsal aiseetu prohjam un paliktu par zetotaju; bet pirms es aiseimu, wajjaga wineem redseht, ka es ne-aiseimu, eefam esmu isdarijis. Eij atpakal, faki teem balteem laudim un lai wini to dsird. Natalas waldbneeks un es efam lihdsigi: wiasch ir Natalas waldbneeks un es esmu schi waldbneeks.“ — — Tahda bija meschonau kehniina atbilde. Nu redsefim, ko Anglija darihs.

Kara sinas.

Pirms pasneegsim sinas no kara-lauka pee Donawas.

Tai 19. Mai. Turku palihdsibas komiteja ir issazijufe apwainofchanu, ka Wibines flimneeku nami efoht no Rumeneefchu baterijas Kalafata tikufchi apschauditi. Schai apwainofchanai Rumeneefchi pretojahs fazidami, ka mineta apschaudifchana tikufe no palkawneekem Galard un Doktorow wadita un schahweeni bijuschi mehrketi pret zetolfschana zitadeli un pret Turku lehgeri. Turklahht ari daschi ahrfemes awifchu sinotaji scho apschaudifchanu redsejuschi un warohht apleezinaht, ka Turku apwainofchana efoht bes jeb kahda pamata.

— Ka no Bukarestes teel sinohts, tad isgahjuscha nedela Kreewu 9tais kara-fpehfs (korpus) dewees lehgeri Bukarestes turwuma. Schim kara-fpehklam ir 25,000 saldatu. — Muhfu augstais Keisars Aleksanders pasneegfchoht tai 24. Mai Rumeniijas rohbeschas un ohtra deena ap pulsten 8 walaru nonahlfchoht eefsch Blojeschi, bet prohli tad, kad ta zaur uhdens-pluhdeem apfahdeta dselszela lihniija buhs preefsch tam fataifiti. Pee fataififchanas strahda ar wifseem fpehkeem deenu un nakti.

— Ka no Konstantinopeles teel sinohts, tad Turku wal-diba nodohmajufe torpedus list daschās weetas Dardanetu juhras-fchauruma un Smirnas juhras-lihkuma.

Tai 20. Mai teel no Bukarestes sinohts, ka pee Sulinas teeloht sipri ar leelgabaleem schauts; schaut schahwa wifu nakti. Dohma, ka Kreewu kara-fugi buhs ar waru raudsi-juschu eebraukt Donawas eegrihwā.

— Pee Rini Turku kara-pulki raudsija us semi nomestees, bet wini tika no pretineekem farenti un diwi fundas fihwi kahwahs, lihds Turki tika atdsihtu atpakal.

— Ka tagad raibi pa Turzijas walsti isflatahs, pahre to atrohdam tahdu sinu kahda ahrfemes awife: Turku walstis deenastneeki un wif, kas laut kahda fakara stahw ar Turzijas waldbu, ir pawifam fawu duhschu saudejuschi, jo wini ir atsinufchi, ka Turzija ne-eespehj, Kreewijai preti atturetees. Turku zeriba, ka zaur Suchum-Kaleh eeguhfchanas wini fpehfschoht Tischerfeshus us dumpi fazelt pret Kreewiju, — ta zeriba istahdi-jusehs par weltu, jo Tischerfeschi, no Kreewu waras bihdamees, pee kara-eerohtfcheem nekerahs. Turzija atrohдах tahda ne-fpehziha, ka wina ilgi ne-eespehs karu west, ja winai palihga nenahht zitas walstis; tapat ari gariga sinā runajoht wina ir lohti wahja, to apleezina neweikla kara-weschana, kuhtra isrihsofchana un eefschkiga schelschanahs. Kara-partijas wadoni ir Medifs- un Mahmuds-Bascha, turpreti teem, kas grih kreetnus kara-darbus un tad meera nolihgfschannu, teem par wadoneem ir Edhems- un Sawfets-Bascha. Anglijas weetneeks, Rajjards, Konstantinopelē buhdams, puhlejees, lai waretu Medifa- un Mahmuda-Baschas kara zenteenus aproh-feshoht, un pat to padohmu Turzijas waldbai dewis, lai fchohs abus ministerus no amata atzeloht. Sosti ari fawas dohmas pret wineem issazijufchi, tapehz wini fchohs par nederigeem ministereem atsinufchi. — Schi klahht ari japeeleek ta sina, ka Egiptes kehniusch tohs Turku sultanam apfohlitohs kara-pulkus newar fuhthiht, tapehz ka wina fugi nekam nederohht un ar teem newarohht kara-pulkus pa juhru fuhthiht. Te nu sultanam atkal weens palihgs wehja, us kuru wiasch tik drohschi bija zerejis. —

— Ka lastajem sinams, tad Turkeem ari ir karfch ar Montenegro. Tai 24ta Mai atmahza pa telegrafu ta sina, ka starp Turkeem un Montenegreescheem bijis kautinusch.

Kahdas sinas no kara-lauka pee Donawas pasneegufchi, paslatifimees Asija us kara-lauku.

Tai 17. Mai. Zaur nemeereem Salatawija palkawneeks Samoilows isphostija nemeerneeku fahdschu (aulu) Samfir. Salataweefchi tika no palkawneeka Botjanowa Jaktanes-Muchas turwuma fakauti.

— Muhfu kara-pulkeem Tera apgabala tika palihga pulki fuhthiti. Firts Alafschidse ar fawu pulku fatika 500 cenaidneekus un tohs fakahwa. Cenaidneekam tika 80 nokauti un 100 fawarogoti, ta ka wini pasaudeja 180 zilwekus.

Tai 21. Mai. Kad 2 Turku monitori bija 5 fundas Sotfchi apschaudijufchi, tad 5 Turku dampfugi gribeja pee malas peebraukt, bet tika no muhsjeem 200 fohlu tahkuma ar schaufchanu apweizinati. Wif Turku saldati, kas pee malas bija veenahkfuchi, tika noschauti. Monitori tik ko fpehja tohs dampfugus glahht.

Tai 20. Mai. Generalim Krawtschenko pa Bogadas kiltu pahrejioht bija fihws kautinusch ar cenaidneekem. Cenaidneeku

bija 3000. Deenu pehz tam bija ohtre lautinſch. Muhſeji paſaudeja 20 zilwekus.

Tal 23. Mai. Diwi Turku monitori, Soſſchi apſchaidami, ſaſchahwa kahdus namus un weenu baſnizu. Wiwi loelgabalus un ſaldatus uſ kraſta noſtahdija, bet tika no muhſejeem ar ſchahweeneem ſanemti (Skatees to ſiau no 21. Mai.)

— Generalis Lomakins tika aiskerts no 6000 eenaidneekem. 4 ſtundas kahwahs, eenaidneeks tika ſakauts, ta ka tam bija jabehg.

— Uſ kara-lauka Aſſija Turkeem arweenu ſahl ſiltaki ſlahteek, ta to waram redseht, kad beidsama laika kara-ſinas un notikumus lohpā ſanemam. Lai to labaki waretum iſdarikt, tad mums tureenas buhſchana druſzia tuwaki ja-eewehro. Ka laſtatojeem ſinams, tad muhſu armijai ir trihs kara-zeki, kas ſahlahs no teem trihs rohbeſchu zeetolſchneem Aſchalzikas, Melſandropoles un Griwanes un wed zaur upes eeſejahm un pa kalneem uſ Erſerumu, Armenijas galwas pilſehtu. Muhſu Aſſijas jeb Kawkaſſijas armija dalita trihs dalās: labais armijas ſpahns ſem generata Oloſſchio wadiſchanas ſawus kara-darbus ſahla no Aſchalzikas; widus-armija ſem generata Loris-Melikowa ſahla no Melſandropoles, un kreifchais armijas ſpahns ſem generata Tergulaſowa wadiſchanas ſahla no Griwanes ſawus kara-darbus. Wiſu taſlaki ir uſ preeſchu tizis generalis Tergulaſows ar kreifo armijas ſpahnu. Kad winſch Turku rohbeſchu zeetolſni Bajasidu bija ſawā rohlā dabujis un kad Turki no Wanes eſera nahſdami bija mehginajuſchi muhſu kara-pulkus iſ eenentas Bajasides padſiht, bet bija tikufchi ſakauti un atpakal padſiht, tad Turki eetaiſija uſ Erſerumas puſi ſew trihs apjeetinatus lehgerus, weenu lehgeri pehz ohtra un prohti weenu pee Kara-Miliſas, ohtre pee Toprak-Kaleh un trefcho pee As-ſhanes. Schis uſ ſcheem trihs lehgereem iſdalitais Turku armijas labais ſpahns paſtahweja beſ teem Kurdu pulkeem ſem Jemala-Baſchas wadiſchanas tikai iſ bataloneem, kahdeem diwapdſmit prohti kahdeem 10,000 ſaldateem un ta tad ſchis Turku kara-ſpehls tika no muhſejeem peepſeekſ, jaw 14. Mai ſawu pirmo lehgeri pee Kara-Miliſas atſiht un atkahpteek. No ta laika muhſu armijas kreifais ſpahns ſtipri uſ preeſchu gahjis un ka ſchint nedela ſinas pa telegraju atnahluſchas, tad generalis Tergulaſows ſik tuwu pee Erſerumas peenahjis, ka tikai 6 ſtundas to eet, lai Erſerumu ſaſneegtu.

Generalis Oloſſchio ar kara-ſpehlu, prohti ar armijas labo ſpahnu ſawus kara-darbus ſahla no Aſchalzikas, ta jaw minejam. Oloſſchia pirmais un ſwarigatais uſdewums bija, aplenk un eeſlehgt Batuma pilſehtu, kurai ir brangs kara-ohſis un kuras tuwumā ſtahweja Turku kara-ſpehls, kahdi 25,000 wiſru, lai waretu Batumas zelu uſ Erſerumu Turkeem atnemt, ta ka Erſerumai nelahda palihdſiba newaretu no Batumas tikt peeweſta. Beſ ſchi uſdewuma iſdarichanas Oloſſchiam wajjadſeja weenu kara-pulku pa Ardahani, kas no muhſejeem uſwareta, un pa Olti ſuhtih uſ Erſerumu. Batumas niwumā Turkeem ir lohti apſiprinati lehgeri un weetas un beſ tam wehl wineem nahl wiſada palihdſiba no tureenas eedſiwotajeem, kas pret Kreemiju tura lohti naidigu prahtu. Muhſu duhſchigeem kareiwjeem gandrihl nepahſpehjami kawekli un gruhtumi preti ſtahjahs un tomehr iſdewahs zaur kara wadonu gudribu un karawihru wiſreſtibu wiſus kaweklus un gruhtumus paheguht, ta ka jaw lihſi Kintri-

ſchas upei tikufchi, tikai 20 werſtes no Batumas buhdami, pee tam Turku kara-ſpehla weenu datu eedſihdami apjeetinata Bichidſires pilſehtina uſ Kintriſchas upes kreifo kraſtu. Turklah generalim Oloſſchiam iſdewahs Turku kara-ſpehlu dalihht un kamehr weenai datai, ka nupat ſajijam, bija atpakal jadohdahs uſ Kintriſchas kreifo kraſtu, kamehr uſbruka majors Melikows pee Kabulezes. Ka teel ſinohts, tad tur tika ſawangoti 600 eenaidneeki. Batuma tagad pilnigi no Erſerumas ſchirta zaur Ardahani, kas zelu no Batumas tagad uſ Erſerumu apſargaja un no muhſejeem tika uſwareta. Tee no muhſu kara-pulkeem, kas pee Ardahanes uſwareſchanas bija wajjadſigi, tika pa leelakai datai ſwabadi, kad Ardahane bija uſwareta un ta tad wareja peebedroteek muhſu widus-armijai, kas pee Karſes ſtahw. Tee atlikuſchee kara-pulki dalijahs ta: weena nodala ſem palkawneeka Komarowa palika Ardahanē, tee ziti dewahs uſ Erſerumu. Uſ ſchi zela wineem wehl preti ſtahw Olti, kas no muhſejeem jaw aplenkta.

Ko nupat paſtahſtijam, iſ ta nu redſams, ka uſ diwi zeetee no Bajasides un Ardahanes muhſu kara-ſpehli (labais un kreifais armijas ſpahns) dohdahs uſ Erſerumu, no kureem kreifais armijas ſpahns wiſu tuwaku pee Erſerumas peenahjis. Zaur muhſu kara-ſpehlu dohſchanoſs uſ Erſerumu tika Muktar-Baſcha (tureenas Turku kara-ſpehlu wirswadonis) peepſeekſ (lai no abahm puſehm winam muhſu kara-ſpehli ne-uſbruktu), dohteek ar ſawu kara-ſpehlu pee Erſerumas.

Pee Karſes zeetolſchana, kas jaw teel no muhſejeem apſchaidihſ, ſtahw muhſu widus-armijas karapulki; Karſe ir pilnigi eeſlehgtā un tikai weenreih Muktar-Baſcha pamehginaja Karſei palihgā nahlt; winſch no Saganlugas ſuhtija Muſu-Baſchu pret Karſi; bet generalleitnats Melikows tai 17. Mai uſ to paſchu zelu dewahs eenaidneekam lihſi Ghadſi-Ghalikai preti un tai paſchā laika ſuhtija generalmajoru Tſchawitſchawadſi uſ Ardastu eeppreeſchā. Schis nu tahs paſchas deenas wakarā pamanija Muſas Baſchas lehgeri pee Begli-Mchmedes; winſch eenaidneekem uſbruka, teem lehgeri atnemdams, winu pulkus iſkleededams un leelgabalus un karohgus rohlā dabudams. Pehz kahdas ſinas no Erſerumas eſoht Muſam-Baſcham bijuſchi 4000 Tſcherkeſchu jahneeki, no kureem tikai 200 atlikuſchi, ta ka Muktar-Baſcha wiſu ſawu jahtniezibu paſaudejis. Schis bija weens ſlawens lautinſch, kur muhſu duhſchigee kara-wihri tahdu eewehrojāmu pulku jahtneeku eenaidneekam iſnihzinaja.

Zil ilgi Karſes zeetohlfnis ſpehs tureteek, to ſinams newar ſchim briſcham noſazihht, bet ka rahdahs, tad wiſai ilgi gan neſpehs preti tureteek; turklah ari Karſei ir knapi uſ diwi mehneſchi pahrtikas. Kad Karſe ir uſwareta, tad muhſu armijai ir zelſch uſ Erſerumu atlahſts un tad ari Erſeruma ilgi wairs neturetees un lihſi ar Erſerumu ari wiſa armija tad buhs muhſu warā.

— Wiſpahrigu ſiau pahr kara-notikumeem iſ Aſſias kara-lauka paſneeguſchi, peeliſim ari kahdas ſihlas ſinas.

Ka no Tiliſes teel ſinohts, tad tai 13. Mai tika iſ Melſandropoles uſ Tiliſi atweſti 96 ſawangoti Turki. Starp ſcheem wangineekem atrohдах ari 7 wirſneeki.

Ka no Erſerumas teel ſinoht, tad Turki, muhſu kara-pulkus eeraudſijjuſchi atkahpahs atpakal uſ Olti. Karſei eſoht gan wehl pahrtikas, tomehr zeetohlfchua ſaldati dabujoht tikai puſpromianti, lai ar pahrtiku ilgati waretu iſiſt. (ſchi buhſchana deelgan ſkaidri rahda, ka Karſei tahs pahrtikas

nemar dands buht). Karfe ir pilnigi no Kreewu kara-speh-keem eeflehgta. Weena data no Kreewu widus-armijas stahw pee Sughanes. Muktar-Pascha pee Ziwinis, kur winsch ar fawu kara-spehku stahw, laikam ilgi newarehs turetees, jo Kreewu kara-pulki, pa Gesetschivani un Milidasgu steigfchus marscheeredami, taifahs Muktar-Pascham mugurâ usbrukt. Muktar-Pascha gaida palihga-pulku no Wanës.

Tai 22. Mai no Erserumas teel sinohts, ka Turki baidotees, ka Erserumas eedshwotaji fazelshotees pret Turku waldbibu us dumpi, tik lihds wini dabutu dsirdeht, ka Turki no jauna tikuschî fakauti. Turklahst laudis ir tahdâ nemeeribâ, ka wini katru brihdi war us dumpi fazeltees, ari jaw tad, kad Turki, bes ka jaw buhtu tikuschî fakauti, nelo eewehrojama us kara-lauka nepastrahdau. (To wifu kohpâ fawemohht jafaka, kad muhsu kara-pulki fahls Erserumu apschaidiht, ka ta tad gan ilgi nepretosees, kur jaw tagad laudis us nemeereem dohma).

Tai 23. Mai no Erserumas sino, ka Kreewu-islukhotaji pamanijuschî us Jeniteijas kalneem Turku kara-spehku, kas no Kara-Kilijas nahkdams us Toprafu- Kaleh dewees (prohti Turki atkahpuschees). Rahda data no Kreewu widus-armijas taifahs Dilibabai usbrukt.

Schê klahst peeleeekam kahdu sinu, lai gan pee kara nepeederedamu, tad tatschu us karu sihmedamohs, prohti to, ka Anglija siingri us tam pastahw, ka lugoschana pa Suezes kanali neteel trauzeta. Scho fawu nodohmu ari Anglija darijuse jaw sinamu Turzijas un Egiptes walbineekeem.

Tai 22. Mai pahr karu Montenegrâ teel sinohts, ka Turku kara-spehks, trihs pulkos nofchihrees, dohdahs us Montenegro.

No Tiflises. Generalis Loris-Melikows fawâ sinojumâ pahr Ardahanes uswarefchanu raksta, ka pee schihs uswarefchanas karewja gohdu eepelnizees generalleitnants Heimans. Wafilijis Aleksandrowischs Heimans ir dsimis Kawkasietis un ihhs Kreews, lai gan wina wahrds peh; Wahzeescha fkan, un Kawkasiescheem labi pasihstams. Heimans bija preefsch tam grafa Jewdokimowa palihgs un kas generalis, kas fawâ laikâ Kawkasijas wakara pusi nobeidja uswareht, Ubiku kara zilti pahrguhdams. Ka generalis Heimans wifur par karewi parahdahs un parahdizees, kur ar eenaidneeku fastapees, pahr to neweens neschaubijahs, bet ka wina kara-wirswadonis kara-wehsture wina wahrdu ar tahdu gohdu peeminejis, fawu nopelau neminejis, ir jo wairaf eewehrojams un preefsch abeem par leelu gohdu. Schê klahst ari peeleeekam to sinu, ka Tiflize Ardahanes uswarefchana tika ar leelu preeku un gawilefchanu fwehtita, kâ pirmais leelafais kara-darbs us Kawkasijas kara-lauka.

Torpedes.

Isgahjuschâ numurâ sinojam, ka leitnanti Dubasows un Schestakows ir pee Drailas weenu Turku monitoru (bruku-fugi) gaisâ spahrdijuschî zaur weenu spahrdifchanas eerikti, to wini bija eelaiduschî. Schahdu spahrdifchanas eerikti nosauz „torpedu.

Kad nu torpedi tagadejâ Kreewu-Turku karâ nahkuschî pee tahdas eewehroschanas, tad dohmajam faweem lasttazeem pa prohtam darijuschî, kad tahdas ihfas sinas pahr teem pasneedsjami

Torpedi ir diwejadi, prohti tahdi, kas preefsch juhreas-krastu un ohstu aissahwefchanas teel leetati, ir aissahwefdamee torpedi, un tahdi, kas preefsch usbrufschanas us eenaidneeku kara-fugeem teel leetoti un kuzus waretum nosaukt par usbrufschanas-torpedeem jeb usbrufsdameem torpedeem.

Schini karâ ir leetoti abejadi torpedi, tiklab aissahwefdamee kâ ari usbrufsdamee un weens torpedes bija kas, kas Turku monitoru gaisâ spahrdija.

Eelam pahr usbrufschanas-torpedeem to runajam, pirms pastahstikim to no aissahwefchanas torpedeem. Aissahwefdamais torpedis ir apafsch metala*)-trants, kas ar weenu spahrdidamo leetu, pa leelafai dakai ar „nitro-glizerinu“ ir pildihst. Wiusch teel nolaihts us juhreas dibenu tahdâ weetâ, kas pilnigi ir pasihstama un weegli atrohdama teem, kas torpedu ikuschî. Tâ nu teel wairaf torpedi weenlihdsigâ attahkumâ no juhramales jeb ohsta eelaisi. Katrs torpedis stahw faweenofchana zaur drahti ar (elektrisku jeb sibena spehku mashini) us krafta malak tahdâ weetâ, kuru eenaidneeki ar faweem leelgabalu schahwee- neem newar aissneegt. Diwi zilweht stahw weenumehr us waktis, kas apshho eenaidneeku kara-fugus. Kad tee nu tahda torpeda tuwumâ nahk, tad tuhliit no minetahs baterijas laifsch elektrisku dsirekstel, kas sibena abtrumâ torpedu aissneedi un aissdedfina un tas sprahgdams fapahreda eenaidneeka fugi drupu drupâs. Ar schahdeem aissahwefschanas torpedeem ir muhsu Melnahs juhreas ohsti apshprinati un ari Donawas upê dands tahdu torpedu ir eelaisi un deenu no deenas wairaf weht teel eelaisi, tâ ka Turku monitoreem kohi jafargajahs, ka neteel gaisâ sperti.

Tâ ihsumâ kahdu wahrdu pahr aissahwefdameem torpedeem fajijuschî, greefshmees pee usbrufsdameem torpedeem.

Usbrufsdamee torpedi usbrukt eenaidneeku kara-fugeem, kohs gaisâ sperdami. Wini eeritte ir kohi gudri isdohmata. Daschi ir tâ taifiti, ka wini paschi us preefschu peld un tur nopeld jeb nonahk, us kuzeni wini ufstelleti teel wakam laifi. Wini peld tâ kâ siwis; abi gali wineem ir spizi un isslatahs tâ, it kâ diwi zutura galwas ar faweem respateem buhtu kohpâ folittas. Torpedes peld tâ, ka weens spizains gals taifni pa preefschu eet. Wifs torpedis, kâ prohtams, ir no dsels taifihst, eefschpuse tam ir tuffcha, kas ar sprahgdamahm leetahm ir peelahdeta. Bes tam weht teel gais (luste) eespeesta eefschâ. Kad nu torpedam jafahl peldeht, tad gaisu pa masu zaurumu laifsch wirfâ us kahdu riteni, kas zaur gaisa-struumi fahk greeftees un torpedu us preefschu dsiht. Bes tam pee torpeda ir peekaisita masa stuhwe, kas us preefschu peldedamu torpedu taifnâ jekâ (teefshumâ) tura. Tâ peldedams torpedis nonahk pee eenaidneeka fuga un ar fawu preefschas spizo galu peegrufschahs pee fuga fahneem. Zaur scho peegrufschanohs torpedis plihst un eenaidneeka fugis teel gaisâ spahrdihst.

Dascheem torpedeem teel ari preefsch dihschanas eelaisita ohgtu-stahbe, stipri fabeesota. Schahds torpedis, wakam palais, war nobraukt 4000 fohtus (gandrihs 3 werstes.)

Kâ ar schahdeem usbrufschanas torpedeem waretu labast pee eenaidneeku fugeem peektapt, tad preefsch tam teel isleetotas fawadas laiwas, kas kahdu laiku war peldeht apafsch uhdena un tamdeht geuhiti pamanamas. Schihs laiwas, kahds 2 jeb 3 torpedus lihdsâ panehmuschas, tuwojahs eenaidneeku fugeem un tad labi tuwu peenahkuschas, tad palaisch torpedu wakam teefscham us eenaidneeku fugi; bet paschas brauz atpalak, lai pee sprahgshanas nebuhtu par tuwu klahst.

Torpedos jeb torpedis ir fawu wahrdu dabujis no kahdas siws un ir isgudrohts fawâ tagadejâ pilnibâ no Roberta Whitehead. Tas pirmais, kas pahr torpedoseem jeb torpedeem gudroja, bija kahds Austruhs kara-fugu kapteinis, Luppis wahrdâ, bet starp wina isgudrojumu un tagadeju torpedu ir tahda pascha starpiba, kahda par peemehru starp lutamo spriguli un lutamo mashini.

Kahdu ihfu sinu pahr torpedoseem jeb torpedeem pasneeguschî, ari kahdu wahrdu fajistik pahr wina isleetofchanu tagadejâ karâ ihpaschi pee Donawas. Torpedu eelaischana uhdeni noteel ar masu damslaimu palihdseschanu, kuzas muhsu kara-spehks us Donawu eedams lihds panehmis. Pa dselsjeku winas tika lihdi Galazei aifwestas un tad us Seretes upi folittas (schihis laiwas ir isahrdamas jeb ar ziteem wahrdeem fahht; is dakahm falee-

*) Dselsi, swinu, wawu, judrabu u. t. pr. nosauz par metaleem, tâ kâ bectin, priedi, ohsolu, kawu u. t. pr. nosauz par kuhleem.

lamas) tika us Donawu laistas. Kad daschi dohmaja, ka Kreemi ar schim damslawahm karoschoht pret Turku monitorem, tad schahdas dohmas bija awlamas, jo schihs laiwas teescham par masahm, lai waretu pret Turku monitorem ko isdariht; bet to neweens nedohmaja, ka winas tikschoht illeetatas preefsch torpedu liffchanas un preefsch tam winas lohti derigas. Bateriju schahweenu tahumä (zit tahli bateriju leelgabili ar faweem schahweeneem winas spehi apfargah) winas wisu deenu, pat pa nalki, braufa torpedus uhdeni eelaisdamas. Katra laiwinä panem diwi torpedus lihds, nowed tohs us waijadsi go weetu un tad tohs eelaiduschu greehschahs atpakal un panem jaunus torpedus. Tä schihs laiwas strahda deenu no deenas nemitedamahs un tas aprinkis, kur torpedi likti, paleel arweenu leelaks un tamdeht Turku monitorem jeb brunu-kugeem arweenu tahlati jaturahs un nedriht tumu peebrault klast, lai waretu darbus kawest. Schee aistahweschanas torpedi wafchi ir lohti masi, tika 2 pehdas un pahri zollas gari, augschas gals ir spizs. Pa leelakai dakai wina ir uhdeni eelaisst ar swareem, tä ka wina peldis uhdeni stahw; daschi ari ir ar enkureem apstprinati. Daschi ir tä taiksti, ka wafchi no sewis sprahgst wata, tillihds lahda zeeta leeta, par peemehru kugis, peedurahs; daschi atkal stahw faweenofchanä ar elektriflu bateriju, tä to jaw augscham minejam. Bif schim brihscham sina, tad starp Braslu un Keni jaw wairak tuhstoschi eelaissti.

War gan dohmaht, lahdas bailes tagad Turkeem usnaktuschas no Kreemu torpedeem, kur weens leels brunu-kugis tika gaisä fperis.

Sahda par weselibu.

Andscha. Labriht, Pehteri, ilgi tewi nebiju redsejis. Kahds wesels un jauns tu iskatees!

Pehteris. To tu ari wari panahht.

Andscha. Kä tä?

Pehteris. Zaur to, ka tu kauschu kehki eht.

Andscha. Wahisch padohms.

Pehteris. Kapeh?

Andscha. Nu redsi, tu fini, ka man gruhti jastrahda un kad es no faules lehfschanas lihds pusdeenai esmu strahdajis, tad man waijaga, lai pee jauna spehta nahktu, wisu pirms kreetnu schnabi eemest, jo to es ee-ehdu, tas man tik daudf spehta nedohd; bes brandwihna newaru istitt.

Pehteris. Nu redsi, tä nesen es ari dohmaju un dariju, bet tagad wairä tä nedaru; esmu atsinis, ka weselibu pawisam samaita un spehta sahht truhht. Pallausees, es tew to isstahstischu. Isgabjuschu rudeni man ehdeens wairä nefahka pee frds eet; brandwihns gan gahja pee duhschas, es dsehru wehl weenu schnabi wairak tä lihds schim, bet spehki palika wahjakt, darbu tika mapi wareju paftrahdacht, man nebija ihstas duhschas us strahdashanu, truhka kuraschas. Istahstiju sawu figu sawam kaiminam un tas man atbildēja: „Atmet to welna brandwihnu, zitadi tu bohjä aiseest!“ Gefahlumä par wisu smejhohs, bet tomehr pee ihsta spehta wairä nenahju, tapeh? fahku kaimina padohmu pohrdohmaht un apnehmohs brandwihnu nedfert. Bet tas nehja weegli isdarams. Es mehginaju papreefsch wihnuft, kur ari ehdeenu galds tika turehts un kur lihds schim biju ehdis, pusdeenu tureht un schnabi nedfert. Bet ehdeens negahja pee duhschas, nefmekeja un draugi un wihnuhchneeks mani arweenu usflubinjaja, lai tatschu schnabi eemetohht un kad teizu, ka esmu apnehmees nedfert, tad tee mani sohboja, lihds atkal dsehru un wehl wairak eedschru, fadusmojees patš par fawi, ka ne-esmu apnehmumu spehjis ispidihst. Dhtä deenä man bija wehl slittati ap frdi. Ilgi sawu galwu lauffiju, to lai eefahku, beidschit padohmu atradu: es ehdischu tur, kur brandwihnu newar dabuht, un tä tad fahku kauschu kehki ehti, un tawu brihnumu! ehdeens brihsch fahka smeheht, jauni spehki radahs, bes ka brandwihns buhtu bijis jadser. Kä tu patš redsi, tad esmu spirgts un wesels.

Andscha. Tew gan ir tainiba, bet wisur naw kauschu kehki,

schim brihscham tika trihs, zit fini, Gelfsch-Nigä, Maslawas Uhr-Nigä un Ahgelskainä.

Pehteris. Tad par tam jagahda, ka wairak tahdu kehku eetaifa; ari mehš no fawas puses pee tam waram peepalhdschit. Andscha. Kä tä?

Pehteris. It prasti zaur to, ka mehš wairak fahlam tur ehti un tä tad jaw eetaiftee kehki waretu labati pafstahweht un drihsat waijadsi ba rastohs, wehl jaunus kehkus eetaifst. To tagad tä leeta ir tahda, ka kauschu kehki par peemehru Ahgelskainä newar zauri tikt, lai gan strahdneeku tur ir deefgan, kas tur waretu ehti, bet teem truhst tahs atstahchanas, ka zilwelam waijaga weseligus ehdeenus ehti, lai waretu peenahkami strahdacht; wini dohma ar schnabi sawus spehkus atjaunohht, bet ar schnabi ir tä tä ar pahtagu: pahtaga gan sirgu us fkreeschanu jeb willschanu pafstahbina, bet spehku wina nedohd, to tit dara bariba. — Bet ar Deewu, Andscha, man naw wafas, zitur reis runastm wairak par scho leetu! —r—

Sina pahr usfaukteem Nigä.

Fektaba-basnižä: Ludwig August Janson ar Mess. Müller. Pehtera- un Dohmes-basnižä: dselszela schinowneeks Karl Joh. Brenner ar Johannu Amaliju Trautmann. Arentators Dpeskainä Pehteris Wehstis ar Scharloti Grdger. Espebitors Karl Ulpe ar Aug. Dittliju Friereriku Lenz.

Gertrudes-basnižä: fabriku strahdneeks Georg Kober ar Mariju Geret. Kirshneru (kashofu laistaju) meistars Karl Ludw. Leich ar Berthu Joh. Wannags. Stawers Theodors Aug. Otte ar Kat. Chf. Druwneek. Melberu meistars Johann Heinrich Peterson ar Elisi Wilhelmini Grapp.

Jesus-basnižä: pagasta st. Peter Pantaleon Linde ar Tuhli Kalning. Kalejs Peter Lihz ar Luise Borch.

Fahnu-basnižä: sulainis Dahwis Dungs ar Emmu Amaliju Annu Legsding. Kanzelejas schinowneeks Baltijas reguleereschanas komissjä M. Dmitrijew Iwanow ar Friedr. Luis Balle.

Katolu-draudse: kolegijas assessors Aleksanders Walizki ar Emmu Elisabethi Ed. Benedikt Mazulewitsch ar Wilhelmini Katarinu Melk. Konstantin Mazewitsch ar Greetu Straup.

Par eewehroschannu.

Teemzeen. „Mahjas weefa“ lasitajem, kam 23schais numurs nepeenahks, schē pafinoju, ka minetais numurs naw tamdeht peefuhthihts, ka peenahkama maksa naw atlihdsinata.

Ernst Plates,

Mahjas weefa ihpafschneeks un redaktors.

Preefsch flimeem un eewainoteem Farawihreem.

lihds 27tam Mai eenahja 7 rubl. 50 kap., ar fenakeem lohpa 28 rubl. 20 kap. Bes tam ari daschi drehbes-gabali preefsch fahfaktem.

Par dahwanahm pateidamees mihti atgahdinaju, lai ar dahwanu pasneegschanu pafteidsas, jo kas ahtei lihds diwofahetigi lihds.

Ernst Plates,

Mahjas weefa ihpafschneeks un redaktors.

Cepirfschanas zenu-rahditajs.

Nigä, tai 27. Mai 1877.

20 garnizas rubsi maksa — r. — l., kweefchi — r. — l., meefchi — r. — l., ausas 1 r. 50 l., griku putraini 4 r. 50 l., ausu putraini 4 r. 50., meefchu putraini 2 r. 75 kap., frakt — r. — l., kartupeki 1 r. 10 l. 2 1/2 pubi rupit rudju-milti maksa 2 r. 90 l. un — r. — l., kweefchu-milti 5 r. 75 l. 1 puos fweesta maksa 12 r. lihds 12 r. 50 l., feens — r. 70 l., salmi — 60 l. 1 afš (7 pehdas augsta un plai) behrja-maksa maksa 6 r. — l., behrju- un alfschu-maksa — r. — l., alfschu-maksa 4 r. 80—90f. preefschu-maksa 4—5 r. 80 l., egku-maksa 3 r. 80—90 l.

Lihds 26. Mai pee Nigas atnahfuschu 1062 kugi un aigabjuschu 530 kugi

Atbildedams redaktors Ernst Plates.

Sludinaſchana s.

No Wiſſemes komitejas preefſch cewainoteem kara...

- 1. No weenas kolettes Bolderaja, Dinamindes ſala...
2. No Jaun-Peebalgas draudſes...
3. No Jgaunū ſw. Zehſtaba draudſes...

Sludinaſchana!

Iſ Spahreneſchu magafines (Zehſu keiſe, Ahraiſches draudſe) pahrode tai 9. Juni ſch. g. uhrtrupe...

Spahru paqaiſa namā, Bagaiſta wezaiſa: tai 20. Mai 1877. W. Zehſtabſon.

Waizinaſchana.

Preefſch Leeſeres draudſes ſkolas teel Kreeuwalodas ſkolotaiſ mellehts. Japeiteizaha lihdſ...

Jaunas meitas, kureahm paiſtohs greeſchānu, mehra-nemſchānu un ſchuhſchānu...

Jaunas meitas, kas greeſchānu un ſchuhſchānu grīb jemahtitees, war peeteittees Zehſtaba ſaſarnu...

Sehni, Iuri ſchejeentes ſkolas apmeſſe, atrhd labu penſiū Nikolai-Bulewara Nr. 7, kohrtelē Nr. 8.

Tai Rigas tuwumā buhdamā Mangat-muiſchā tohy melderis mellehts, kureſch pats no ſewis jaunas wehja-dſenawas turpat uſ...

Muiſcha Smolenskas gubernā, Woſlawas apriakti, ar 253 deſetinas ſemes, ſtaſtāhm jaunahm ehlahm, bet beſ inwentara, 10 werſes no ſahdas dielſs-jela...

No penures atwehlehts. Rigā, 27. Mai 1877. Dritehts un dabujams pee bliſchu- un grammati-briferoja...

No Walmeeras freisſkohlas teel zaur ſcho ſinams darhts, ka teem taiſ ſchē uſ...

Wezais „Ruhjeneets u. Alojzeets.“

Daru draugeem un paſiſtameem ſinānu, ka eſmu Peterburgas Ahre-Rigā, Kalku-eelā, Kaſchin L. namā, Nr. 12, trim Kohſchēm preht, ſem augſchā...

J. Miſchke.

Zaur ſcho laipni ſinaju, ka Mundel kunga opteeki...

leelā Alekſander-eelā Nr. 42, eſmu piſiſis un to paſchu uſ ſawu rehtinu tahtak...

Theodor Anſpach. !! Walmeerā !! Saimneezehm peedahwa tahts gruntigahs...

balinaſchanaſ-ſahles

lihdſ ar to turklaſi peederigo pamahziſchānu R. W. Müllera...

materiālu- prezu-, wihnu-, ſpirtu- un pehriw-bohde, biſuſcha meefneela Zact k. namā Nr. 90.

Magafihue pee „Gulbja“

Rigā Kalku-eelā Nr. 19, uſ durwim redjams balts gulbiſ.

Wahziſas wiſſas diſtas no 50 lihdſ 100 l. un dahigati par 1 mahz. tapat ari Angtu auſchamohs deegus...

U. A. Lebedew. Drohſchu palihdiſbu waru eſ preht warſch-azim un ce-auqſcheem na...

No polizejas atwehlehts. Rigā, 27. Mai 1877. Dritehts un dabujams pee bliſchu- un grammati-briferoja...

Rigas Patw. beedriba.

Smehtbeerā 29. Mai iſbraukums ſalumōs uſ Kohkneſi (ne uſ Ohgri.)

Jamaſta par turp- un atpaſak brauſchānu kuregem un kundſchēm pa 1 rbl. 40 kop., behtnem...

Progams.

- 1) Iſbrauſchāna no Rigas plſti. 8. rihtā.
2) Ge-eſchāna ar kara-muſiſu no Kohkneſes ſam...

Biletēs eepreefſch dabujamas beedribas namā, P. Kerchendorff L. bohde Kalku-eelā...

Zeribas beedriba

iſees ſalumōs uſ Schampeter muiſchu, ſlakam Jumperaw trohgam...

uſ Schampeter muiſchu, ſlakam Jumperaw trohgam. — Maſka beedru fungeem 30 kop., beedru...

Trihtweenibās dr.

diſcedatāu kohris iſees ſalumōs ſawus gadaſwehtus ſmehtit tai 20. Juni pee Alehberg Braiſ...

Gruntiga Angtu auſchānu deegu magafihue pee „Greeſcha galwas“

Kalku-eelā, v. Reinhold k. namā (ſlakam J. Redlich un Thieſs k. k. engelſchu tehrandu-magafihnei)

peedahwa nupat dabuſus gruntigahs nemitrinātus Angtu auſchamohs deegus, par wiſlehtaku jenu.

Georg Junewiſch. No polizejas atwehlehts. Rigā, 27. Mai 1877. Dritehts un dabujams pee bliſchu- un grammati-briferoja...

Elidinaschanas.

Grunts-gabali

teel majās un leelās daļās pabrūhiti us weza lešger-platšča. Klāstafās sīnās Velgawās Abr-Rīgā leelā-eelā Weisa wihnuši pee Gulbja.

Shlaines muišchā pee Rīgās teel eefšch „Sah-lainas“ 1850 pubraweetas plawas us pufseena un par mandu iškūhtas. Klāstafās sīnās pee muišchās waldischanas. 5

Rabi 4 sehdeku tafel-wahgi, ihsti derigi preefšch sudmāneem, teel lehti pabrūhiti no dīfšlera Baranowški, leelā Alekxander eelā № 120 pee leela pumpja. 3

Tā ka tagad ešam itin sītu laitu fagaidiſuſhi, tur kasīā saule nogurdatee kauli pehz atšpurgšanas ilgošahs, tad ešmu leelā kraħjumā fawā fabriki fagatawojis ihsti atšpirdinadamus, slawenus un wefeligus

ohglu-šahbus dšhreenus

(šoda, šeltera u. t. pr.), šo zeen. publikai tiklab wefelās, tā ari pufpudeles par mehrenahm zenahm pabrūhdu. — Šepafaschanas teel uštizami un rubpigti iškūhtas. Šohšs sawus teizamus ohglu-šahbus uhdenus u) šo šefnigato pēdabwahams, pašleku ar šweizinaschanu

G. W. Ostwald,

Abr-Rīgās leelā Alekxander-eelā Nr. 100.

!! Walmeerā !!

Frišchs rangs ir dabujams pee

R. W. Müllerā

materiālu- prezn-, wihnu, špirtu- un pērlwu-bohde bijuſchā meefneela Zack t. namā Nr. 90.

Biegler un beedris

Rīgā, leelā Pils-eelā Nr. 19

pabrūhdu

superfoſtatus, kaulu- un kali-mehslus

šem Rīgās politeħnikuma iſmekleſchanas-šanzi-jaš kontroles, kas pižejeem no wairak iſnelā 3 bir-lawu bej malkas pirto preefšču prohwi analiſeere (pabrūhda).

Bairijas 1875. g.

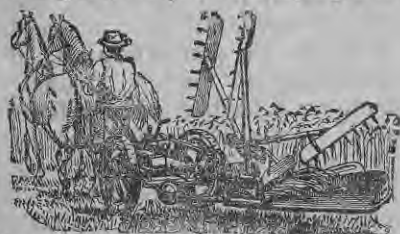
apirus

pabrūhdu par preefšču ihpaſchneela reħtinumtu

Ed. Bruns un beedris,

Pils-eelā Nr. 14.

„Champion“ plaujamahs-maſhines

ar turahm kuršem, Wiššem un Igaunijā wairak tā 120 muišchās šrahda un turās pee wahēda war pēšfautt.

P. van Dyk, Rīgā.

Veetus mehſelus, iakās un talmas par ihpa-ſchi leſteem zeeneem,

pufwilnainas fleitu draħnas par 18, 20, 22, 25 liħšj 30 kap. oħl,

fatunus 10, 11 un 12 oħl par 1 rbl, šaules-širmes us 75, 100 liħšj 450 kap. g., mu'lina galwas lakatus jannafōš mustērōš, baſta lakatus wiſſaunafōš mustērōš us 140, 150 liħšj 225 f. g.

pabrūhdu P. Verchendorff.

Jumtu-nollahšchana ar

ſchihfer-afmineem

no wiſlabata ſila Anglijas ſchihfer-afminā, papes-jumtu nollahšchanas ar pirmas ſortes jumtu-papi un aſſalteereſchanas wiſas ſortes ar to ſaw šē daudš gadus par labu atšihro ihſto

„limmer-aſſaltu,“

kas naw wis ar ſzitahm aſſaltu-ſortehm pahrmaina-mas, uſnemaš

F. Friſt un beedris,

G. Dittmara pēhznahamee, Rīgā Šchuhnu-eelā Nr. 24.

Labas Spaneſchu needres

ir atkal dabujamas pee Georg Lindner, leelā Alth-mer-falā Umbarn-eelā Nr. 19. 1

Linu dšijas u. auſchamohs deegus

wiſas ſortes pabrūhdu ihsti lehti 6

Dšchon Safferberg,

Kungu-eelā Nr. 12, ee-eſchana no Zublu-eelas.

Saweem zeen. lauzineekeem un andeles-draugeem zaur ſcho us turwodamohs ſeena-ſaitu pēdabwahju bagatā kraħjumā tašs wiſflawenalahs

Auſtreeſchu iſkaptes

wiſōš garumōš, turās no daudšiem ſaimnee-keem, rentineekeem un amatneekeem ir par tah-dahm uſteiktas un atšihtas, tapat ari ihsti teizamus

iſkapschu ſtrihkus

pabrūhdu ſeelumā un maſumā fawā

gruntigā tehraudu-ſeetu bohde.

Nr zeeniſchānu

J. Ikert,

Kalku-eelas widū preti Popowa dšelſu-bohdei.

Peefihmezumš: Deht labakas atraſchanas ir wiſs durwim apſeltitas iſkaptes iſ-fahrtas.

Sinder-eelā Nr. 17, Kueķa namā

Zaur ſcho laipni ſinojam, tā ešam tai 27. Janwarī ſch. g. atweħruſchi preefšch fawa

tabakas-, papiroſu- u. zigaru-fabrika

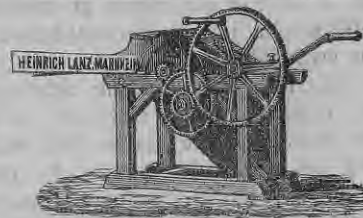
iſſrahdajumeem ſchē Rīgā pabrūhšchanas-weeti. Šcho muħſu bohbi ſaweem zeen. andeles-draugeem un zeen. publikai u) to labalo eceitōamī, luboſam, to liħšj ſchim mums dahwatu uſtizibu ari ſchāi jauna weetā paſtahwigi uſtureht. Nr zeeniſchānu

A. N. Bogdanow un beedris,

Peterburgā.

Sinder-eelā Nr. 17. Kueķa namā.

Uš Marka dambja № 10 ir dabujami wiſabi dahreſu ſtahdi preefšch mahjas waijadſibas. 1

Kuſamas maſhines

ar roblahm un ſirgu-ſpeħtu dšenamas iſ Heinrich Lanz fabrikas Mannheimē.

Fabrika gada pabrūhšchana:

1860. g.	31 maſhines.	1868. g.	1539 maſhines.
1861. "	171 "	1869. "	3155 "
1862. "	210 "	1870. "	3428 "
1863. "	331 "	1871. "	5048 "
1864. "	638 "	1872. "	7105 "
1865. "	879 "	1873. "	8228 "
1866. "	582 "	1874. "	10967 "
1867. "	899 "		

pawijam tad ſchis fabrikis liħšj 1874. gadam

43,314 maſhines

iſſellejis, kas labaka pērahdiſchāna, tā maſhines lohti teizamus.

Wiſpahrigs kraħjums pee

F. W. Grahmann — Rīgā,

Nikolaja-eelā, blakus ſtreħlneeku dahſam.

Sludinaščana

no

Baltijas dšeedataju wihnu pagraba.

Zaur to pehrngadā no augstas Keisara waldisšanas īstais pabeļšchānu, ka no pirma Sanwara deenas ūhi 1877. gada, wifas krohna un tulles-malkas par ahršemes prezehm, tā aridsan par wihnu un wifēm ziteem ahršemes dšehreenem selta naudā aismalka-jamas, eesabla jaw no sludinaščanas deenas muhšu ligai peederigt beedri un kaufmani par famu prezī dahrgatu zenu jeb malku nemi; bet mehs zaur gresnu wezu kraħjumu eespeħjam lihš ūho laiku muhšu wihna dšehreenus par wezu zenu pahrdohht, bet eesč tā gada gah-juma ir aridsan muhšu kraħjums, tā tā magasthnes labibas eebehrschana pret Sahna deenahm, masals palizis, un pee kam wehl nahf neween tā tulles- jeb krohna-malkaschana selta naudā, bet par wifu waitak, ka zaur fara laikeem un behdahm muhšu jemes narda pret ahršemes naudū un prezēs aismalkaschānu wehrtibā til breesmigi kritee, un nesinams, waj ihfā jeb garā laikā tahda nelaine beigsees, bet mehs aridsan wehl us preefchu muhšu pirzejeem tā tā lihš ūho laiku to wifu labako prezī par mehrenu zenu waretu pahrdohht, dohdam mehs wifēm muhšu mihteem draugem, andelmaneem un pirzejeem suahht, ka no pirma Junī mehnesča deenas ūha gada gahjuma īstātru pudeli no muhšu ahršemes wihneem 3 Kap., jeb par enkuri diwi rubli dahrgaki pahrdohsim, tā aridsan darihs muhšu wihna pahrdohschānas weetneeks Kursemē

J. A. Klein kungs,
Sēlgawā apastch kolonadehm.

Ar sweizinaschānu

Louis Lundmann un beedris.

J. Bürgermeistera tehrauda=leetu bode Rīgā

pee rahtuščā nī stuhra,

kura jaw gandrihs 100 gadus pastahw.

Wislabako leetu-tehraudu, sables, labibas un zinu- jeb atwasu-iz-
kaptēs katrā garumā sem apgalwoschānu, wisflawenaloħs Strahlsundes iz-
kapschu sribkus un bruzeklus dabuja un peedahwa saweem zeen. andeles-draugem un semkohpjeem

J. Bürgermeistera
tehrauda=leetu bohde Rīgā.

Behfis

ir tublin par 8000 rbl. pahrdohdama leela muhra mahia, ar turklat peederofschuwhjusi, krestu un dahrsu, eebauščana no leelēla pures, — ihwajai preefch linu andeles labi geldiga. Turwatas siras pee H. v. Meyer, kreisteesas seeltinga, Adolphi mahja, Behfis. —

Balsams pret plauščahm un motu iskrischanu.

Sāhbs sables, kas nelahdu slahdi nedara un to ziti dakteri īsmellejuschi un par labahm atwadufch, padara, ka plauščas wairs nerohnahs un tā mati ne-
iskriht. Ari tur, kur peħz galwas — īstūma pītas weetas bijusčas, atkal no jauna mati aug, tad ūhbs sables ilgatu laiku brukte. Tas ir dabujams pee

A. D. Werbichy, Wehmer-elā N 6.

Zinu- un pakulu-dšijas

wifos numurōs teel pahrdohias

V. Eugen Schnakenburga
kantohri Rīgā,

leelā Pils-elā N 1, preti birščas namam

Naudas-papihrus.

Udewu biletes no pirmas un ohras īleeneschānas, Widosemes un Kurjemes atfatamas un ne-afatamas kīlu-grahmatas, bankbitetes, īnskripciones, Cēšč-Rihgas un Ahr-Rihgas 5 1/2% kīlu-grahmatas, wifadas dšelsu-zetu akcijas un obligācijas un t. pr. peħst un pahrdohd peħz katra laika weetibas

C. S. Salzmann,

kantoris Rīgā, Raku-elā, „Stadt Londoner“ walteeri, apastchēja tahščā.

van Dijk Rīga

Superfosfats - Pakarda

P. van Dijk
Smilšču-elā.
Klatwa a
lokomobiles un
kulamas-mashines,
Pakarda
superfosfats
un wifadas laulfaimteezibas mashines un rīht.

J. Redlich

gruntigā un wifu wezaka

Englischu magasihnē

ūhimi gadā, tāpat, kā preefchlaitā, teel pahrdohhtas til ween tahs īstēnahs Steiermarkas jeb Ģstreiķu Keisara jemes īskaptēs no tā wifusihstaka lakama tehrauda, taiņas

un lihlas, garas un ihfas, — tā ari tahs patent-īskaptēs ar selta wahrdēem, no tau-
feta tehrauda, kuras pee sables til waren lipigas tā puznāhs pee bahrsdas. Aridsan tahs
garahs Pruhšču labibas un tahs ihfas stipras atwasu- jeb zinu-īskaptēs, Stal-
jas jemes īskapschu galodinas, Strahlsundes īskapschu akminātee un binstein akmina bru-
zēkti jeb sribki, un luhdsu wehrā list, la manas īskaptēs un tee Strahlsundes īskapschu
akminātee un binstein-akmina īskapschu bruzēkti jeb sribki, eesč tahs leelāhs
Wastawas īsrahdiščanas 1863, Rīgas semkohpibas īsrahdiščanā 1871 un Wīnes (Wien)
wispasaulēs īsrahdiščanā 1873. gadā ar tahm ūheit blatam redsamahm gohda-sihmehm
puschotas kkuwa; tā aridsan teel wehl pahrdohhti ahmuriai un laktas preefch īskapschu la-
pinaschānas, grahwju ūhkipeles, sirgu- un gohwu-kehdes, dšelsu-pinekti un dauds žitadas lee-
tas preefch mahju waldischānas un jemes ufkohpschānas.

tas preefch mahju waldischānas un jemes ufkohpschānas.

No zensures atwehlēhts. Rīgā, 27. Mai 1877.

Driķēhs un dabujams pee bīšču- un graħmatu-driķetaja Graf Blates, Rīgā, pee Pēhtera basnīzas.

No polijejas atwehlēhts.

Isgudrotaja zeeschanas un preeki.

(States Nr. 21. Beigums.)

„Ko juhs dohmajeer?“ faziija eekaitinahts meisters. „Waj tad man buhs tahdu leetu usteikt, kas man maifi no deguna nonem? Ne, tad es buhtu wehl dumjaks, ka juhs. Kad juhsu maschine pateesi to eespehi, to juhs apleezinajat, tad mehs strohderi efam pasuduſchi laudis un mums wajadsetu ubagoht eet.“

„Gluschi zitadi! mana maschine juhs gohdā zels, juhsu darba spehku siiprinahs un juhsu eenemſchanas pawairohs. Tas man til flaidri preekſchā stahw, ka deena.“

„To man wajaga labati ſinat. Wiſi ſchee jaunee isgudrojumi nekur neder, bet til laudim pelnu un maifi nonem. Kas labi grih strahdabt un ſawu amatu riktigi waldbiht, tas nedriht wiſ rohkās klehpi likt un flintohht. Paſtaufat manam padohmam un ſapleſſchat ſcho welna isgudrojumu jeb metat to uguai, kur tas muhschigais uguns lai to aprihi, lai leelaka ſkade jaur to ne-izeltohs. Kad mani ſekti ſemē nahs, tad jums war ſlikti klahtees. Wini tahdās leetas nekahdus johkus nepaſiht un kamehr juhs apſkatiſatees, war jums pehrſons un ſbens usnahkt.“

Behdigs atſtahja Elias gudro ſtrohderi, pee kura ziteem amata brahteem nekahdu labaku usnemſchanu ne-atrada. Weens spehra nizinadams ar kahju, ohtris ſawu peeri ſagrumboja, ſchis palika rupiſch un rahdija durwis, tad kēhra pehz ohlektēs na dhelſes, lai waretu jaunam isgudrotajam pateizibu doht.

Nu gahja Howe pee kahdās beedribas peesehdetajeem un iſluhdſa no teem atlaufſchanu, ſawu jaunoo ſchujamu maschini te eeraſiht.

Pehz tam negribeja neweens ſchujamas maschinas pirkt, deht dahrgas zeenas no 30 dolareem un wehl wairak bihdamees no ſtrohdereem, kuri breeſmigus draudeſchanas wahrdus isgruhda.

Howe wiſ nelitahs iſbaiditees; wiſch melſeja patenti preekſch ſawas pahrlabotas maschinas pirkt, bet neweens bagats kapitaliſte negribeja wajadſigo naidu aiſdoht, jeb ar to beedribā dohtees. Wiſch gahja pehdigi pee labſidiga Fiſchera, pehz tam, kad tas Howem bij 500 dolarus eedewis, no ka tas nezereja ſchoreiſ palihdſibu dabuht. Nabaga Eliafam wajadſeja ar ſalaustu ſirdi uſ ſawu tehwu atpakat greestees, kurſch Bostones tuwumā kahdās ſahgu dſirnawās dſihwoja.

Wedohmajees to wezu perſchu, ka praweſſcham naw tehwu ſemē wehrtibae, nahja uſ tahm dohmahm, ar ſawu isgudrojumu uſ Angliju dohtees. Ka wiſch til lehti newareja no ſawas ſamilijas ſchirtees, tad wina weetā aiſkeloja jaunakais brahliſ uſ Londoni, kur ari weens turigs ſabrikants Williams Lohms dſihwoja un wina ſabrikā ſtrahdaja kahdi diwi tuhltſtoſchu ſtrahdneeku. Par 250 mahrxinu ſtrelina tas pirka ſchujamu maschini, ar ko tuhlin teeſibu dabuja, til dauds maschinu taiſiht, jil wina dariſchana to atlaujoht, beſ tam wehl patenti uſ Howes isgudrojumu preekſch wiſas Anglijas nemt un no kataras eeweftas maschinas 3 mahrxinas ſtrelinu jeb 21 dahlderu Howem nodoht.

Kad daschas no pahrlabotahm maschinehm par derigahm iſrahdijahs, tad Williams lika Howem uſ Angliju nahkt, dewa tam labprahligi 3 mahrxinas ſtrelinu nedelas nandās. Tahs 250 mahrxinas ſtrelinu, ko ſabrikants Howem bij dewis, bij jaw jen notehretas, nu gits nekās ne-atlika, ka ſcho aiginaſchanu pee-

nemt. Elias atrada par wajadſigu, ſawu patenti un daschus maschinas, kas tam bij, Londonē pahrzelt.

Ar 3 ſchilineem kēſchā gahja tas 1849. no Nujorkas ohſtas, wehl nabagaks, ka preekſch ſawa leela isgudrojuma. Negribedams badā nomirt, wina wajadſeja eeklahtees uſ kuga pee darba.

Kamehr Howe Anglija uſturejahs, notika tehwu-ſemē brihnifſchliga pahrgrohiſchanahs. Dauds ſabrikanti Amerikā taiſija tagad ſchujamas maschinas un tahs pahrdewa.

Kahds wiltigs ſpekulants, Jaſs Merits Singers, kurſch agrati par teatera direktoru bij, pahrdohmaja Howes isgudrojumu un daschas leetas pee wina maschines pahrlaboja, gribedams winas ihpaſchneeks un isgudrotajis iſliktees.

Singers ſabeedrojahs ar kahdu bagatu wiſru, kurſch tam ſohlijahs pee ſchis leetas palihdſeht. Tagad wiſas awiſes, kas lihds ſchim bija klufu zeeturſchas, uſteiza jaunoo isgudrojumu; ſimttuhltſtoſchu ekſemplari tika uſ reises driketas, kas ka apuſtuti un paſinotaji no ſchahs brihnuma leetas no pilſſeh-tas uſ pilſſehtu gahja. Jaur to nu Singers palika bagats, lai gan eſahkumā wairak reises konkursei tuwu klaht bija; pehz tam wina dariſchano gahja til labi, ka wina deenas eenahkumu wareja uſ 1000 dolareem rehlinahkt. Tas dſihwoja kahdā greſnā pili uſ Broadwai, ſkaiſtaka Nujorkas eelā un branja lepni, kamehr Elias kahjahm gahja.

Kahdā wakara, kad Howe ſawu darbu pee maschines taiſiſchanas bij pabeidſis, wiſch pilſſehtas eelās apmalidjahs un peenahja pee greſnahs Singera mahjas, kur leels kauſchu pulks bij ſapulzejuſchees. Dauds ſpedahs lohpa un ſkatiſhā pa lohgu eekſchā, kur ſchujamas maschines atradahs un kur ſkaiſta meitina pee gahles ſpohſchuma ſtrahdaja.

„Kas tad tur to redſcht?“ wiſch praſija ſinkabrigs kahdam tam lihdsahs ſtahwedamam wiſram.

„Jaunee ſchujami maschini,“ ſchis atbildeja, „ir pateeff brihnifſchliga leeta, to ſawā muhschā eeraugu. Azumirli ir ſchujums gataws un turklaht til ſiipri, ka drihſat drehbi nēka ſchuwumu ſapleſſihs. Schis Singers ir welna ſelliſ.“

„Kā juhs ſasijat?“ praſija Elias brihnobamees.

„Ja, tas wiltigajs Jaſs Merits Singers ir tahs leetas iſdohmatajs.“

„Juhs maldatees, mihtais kungs! Naw teeſa.“

„Nu, kad juhs labali ſinat,“ atbildeja ohtris, „tad jums naw wajadſigs jautahkt. Wiſa Nujorka man apleezinahs, ka Singer kungs jaunoo ſchujamu maschini isgudrojis.“

„Tad wiſa Nujorka melo,“ atbildeja Elias.

„Behdigi,“ faziija ſweſchineeks, „juhs gribat uſteekt, ka Juhs to eſat iſdohmajufchi.“

„Tas ir riktigi,“ atbildeja Howe weenteeſigi. „Singers ir wiltineeks, kurſch manu isgudrojumu jeb par labu atradis.“

„Juhs iſleekatees tihrs nerris buht.“

„Man nemas nepatiht ar jums johkotees. Deews ſin, ka es tihr pateeſibu runaju.“

„Tad jums naw riktigas ſmadſenes galwā. Juhs manahm azim tahds ne-iſleekatees, kas brihnumus ſpehi dariht. Ha, ha, ha!“

Netizigais ſiipri ſmehjahs un wiſi apſahrt ſtahwedami, kuri ſcho runu bij dſirdejuſchi, ſahka nabaga Eliaju mehdiht, kurſch wiſur par traku tika turehts. Ar ſalaustu ſirdi wiſch ſkrehja par eelu uſ mahju, ſaſkaiſtees par to ſaunumu, ar ko ſweſch-

neeks wina puhliu nosadsis. To Elias negribeja, to nedrihtsteja pazeest, bet ko tas wareja dariht? Prozeßi pret Singeru west, waijadseja naudas, dauds naudas, kuras winam nebij. Ze waijadfigas peerahdischanas truhka, jo patente un daschas schujamas maschines, par kuras tas wareja leezibu doht, bij wehl arweenu Londonë. Kamehr winfch dohmäs nogrimis tahlat gahja, tam palaf steidsahs pawezigs lungs, kurfch bij wifu redsejis, kas pee Singera mahjas notika. Patlaban kad Howe fawas mahjas durwis fasnedsa, nahza wina pakatnahzejs un to usrunaja.

„Waj es nemaldohs,“ winfch fazija, „tad Zuhsefat Elias Howe.“

„Ja, tas es esmu. Ko Zuhse no manis pagehreet?“

„Es gribetu labpracht ar Zums kahdus pahra wahrduß pa-runacht. Mani fauz Blißi, esmu spehjiß wihre un gribu Zuhfu teesibai palihdsieht, jo man Zuhfu listens firdi speesch.“

Schee wahrdi ka no debesim atskaneja nabaga Eliafam außis, winfch eeluhdsa Blißi fawä dshiwolli. Schis stahstija, ka tas fawä zelofchanä uf Bostoni preefsch kahda gada laika Howes maschinu apstatißis un tur Howi redsejis, ka tas tißis apmehdihßis.

„Es gribu Zuhfu beedris buht un dohßchu waijadfigo naudu, ar Singeru prozeßi west. Zif Zums waijadsehs?“

„Wippirms 100 dolaru, lai waretu patentu no Londones pahwest.“

„Zohs Zuhse tuhlin dabuseet.“ —

Howe dohmaja fapnojoht. Tai paschä walarä tas flehdsä faweenodamohs funtrahtu ar jaunö draugu.

Blißis eegahdaja labalohs adwofatus un weda pret Singeru ilgi wilkdamohs prozeßi. Winfch dohmaja jaw buht winnejis, kad wehl pehdigä azu mirkli kahds wihre, wahrä Hunts, darija finamu, ka tas 1832. g. gribejis schujamu maschini isgudroht.

Behdigi atnahza ta deena, fur ismellefchanai waijadseja notikt. Leezineeks Hunts tika preefschä faukts un winam pawehlehts, taßnibu faziht. Tas atbildeja, ka winfch wifäs weetas lihdsigu maschinu esohß ustaißis.

Nahwes klufums bija pahrenehmis leelo kauschu pulku. Howe israhbijahs pagalam un Singers gawileja. Teefnesis prafija pehz leezibahm, waj winfch ari pateest schuwis esohß.

„To es newaru apleezinaht,“ atbildeja Hunts.

„Wels wifu darbu, kas man tur bij, newareju neko fashuht.“

Howe uswareja un dabuja wippirms leelu gohdu no teem tur fanahkufcheem laudim. Par katru Amerikä cetaitu schujamu maschinu waijadseja Howem 5 dolarus doht.

Was gaddß winfch palika par bagatu wihru un wina wahrds tuwu un tahlu apbrihnohts.

Elias par to neko nebehdaja, ka zaur wina isgudrojumu dauds usjihßigi strahdneeki pelau saudeja. Schujamas maschines palika ka labdaritajas un dauds familiju usturetajas, ka pateests mahju un zilweku draugs, ka katrs derigs isgudrojums. Zaur maschines ahtru schuhfchanu isplatijahs wifur lehti drehbes gabali, ta ka winas darbiba tantai par labu nahß.

Eliafam Howem bij wehl dauds ko jihnitees un zeest, bet wina puhlini tika ar bagateem augleem atlihdsinati. —

Ratweeschu walodä tulkojis

G. Schmidt.

Selta faps.

I.

Saule bij jaw preefsch kahdas stundas uslehtußi un apppibdeja gaitchi un mihßigi leelo Titikala-eseru deenwidus Amerikä. Wifa daba bij wehl leels klufums. Wirtsedamas pulites pazehla fawas galwinas un nokratija spihdoschus raras-pileenus semä. — Zif jouka ari wifa daba isstatißahs, tik breeßmigi bij tas, kas tagad us kahdas klints-falas esera wibu notika. — Us schihs falas bij basniza, faules-deewam par gohdu, usbuhweta. Wifu anglatä weeta atradahs faules-deewa platais altaris. — Tani azu-mirkli, kad faules gaitchee stari scho altari apppibdeja, atskaneja warena basunes flana, un kahdi peeßdesmit Peruaneesch, kuru lihds schim us altara-weetas fehdeja, uslehta stahwu. Saules-deewa wirtspreesteris tuwojahs tagad ar lehneem sohßeem altarim, us kura kahds pee rohßahm un kahjam faistihßs Giropeetis guleja. Tas preesteris palohzijahs trihs reis pret rihteem un tad afu nasi panehmis, tuwojahs Giropeetim. — Spehjiß nascha duhreens us faistito — un wina kruhtis atwerahs us diwahm dalahm. Ohts preesteris peeßrehja tagad klast un gruhda sibena ah-trumä fawas rohßas eelßch atschelßtahm kruhtim. Driß winfch bija nelaimiga Giropeescha wehl pulstoschu firdi israhwis un tureja to pret fauli. Diwi Peruaneesch uslehta tad to no-kauto un eesweeda wina Titikala-esera dshlßs wilnßs. Tad altaris tika no asinim tihrihts un ohts Giropeetis tur wirßu listß, kas tapat fawu nahwi atrada. —

„Deewischßiga faule!“ wirtspreesteris tagad issauzahs, fawu rohßu pret rihteem isteeßdams, „tagad tu wari Pahakamalam (Peruaneeschu augstalam deewam) teikt, ka mehß esam atreeßfchees!“

Behz tam eegahja abi preesteri un wifa Peruaneesch tai basniza.

Up to paschu laiku, kad schi breeßmiga upureschana faules-deewam par gohdu us falas notika, kahdi diwi Spaneeschu waktßsaldatu-jahjeji wakteja falas beesßs kruhmßs. Usmanigi wina statißahs us altara weetu, it ka wina buhtu sinajufchi, ka tur kahdas breeßmas notika. —

„Deems sin, Nuneß,“ tas wezakais no abeem jahjeem fazija, „ko schee farkanee funi griß ar mußu beedreem dariht. Kad —“

„Tur — tur — Wela, flatees tur,“ ohts jahjeß atbildeja, fawam beedrim starpä runadams. „Skatees, ko wina ar wineem dara!“

Schint azumirkli wina ceraudßija fawa drauga lihßi, kuru Peruaneesch nupat no stahwas klints wilnßs nosweeda, ka jaw eefahßumä tika stahßihßs.

„Ella un wels!“ Nuneß lahdeja. „Sche stahweht un flatees, ka mußu labakee draugi no teem funeem teef nonahwet, tas ir par dauds!“ Winfch nebij wehl isrunajis, kad jaw ohts lihßis wilnßs pasuda. —

„Pee johda!“ Wela nurdeja zaur sohßeem. „Deems lai apschelohjahs par to Peruaneeti, kurfch man pa preefschu rohßas nahß!“ —

Breeßmigs klufums bija atkal par wifu eseru. — Wifa daba bij atkal dshlß meegä nogrimußi. Tikai uhdens-putna bailiga breßfchana atskaneja reisu reißahm is stahwahm klintim. —

Ari abi mußu jahjeji bij pasudufchi. Kad wina bij redsejufchi, kahdä wihß Peruaneesch wina fawangotohs, nelaimigohß beedrus nonahweja, tad wina greesa fawus stigus apkahrt un jahja prohjam. —

Tas bija 1532trā gadā, kad šķis notikums deenwidus Amerikā, Peru semes deenwidus notika.

Lai lasītājs labāk saprastu, kas us preekšču tiks stahstihšs, tad es kahdu gabalu is Peru semes stahsteem pastahstičhu. — Drihs pehz Amerikas useefšanas zaur Kolumbu 1492trā gadā tika Peruaneefchu seme zaur wareno Spaneefchu uswaretaju Waslo de Balbaru pirmo reis uswareta. Ar 900 Spaneefcheem un 1000 Indijaneefcheem pahrlahpa winafch par warenteem Andu-kalneem, no kureem winafch tā pirmais Ēropeetis tai 25tā Septembei 1513tā gadā Kluso juhu eeraudšija. Spaneefchu kehnina wahrdā winafch eenehma wifas aplahrtejahs semes. — Pehz weenpadmit gadeem brauza passtamais Franziško Bizarro un Diego de Almagro us Ameriku, tahs useetahs semes uswareht. Tai 14tā Nowembei 1524tā gadā winafch usgahja ar 114 saldteem Peru semi. Winam bij leels brihnumš, kad winafch šchē laudis usgahja, kuri jaw labi isglishtoti. — Winafch atrada warentas mahjas un basnijas, angļu pilnus, labi eestrahdatuš labibas tihrumus un daudš selta un fudraba pagrabus. — Kad Bizarro no kehnina Kahrta V. atkauščanu dabuja, Peru semi uswareht un tā general-kapteinis tur waldbiht, tad winafch brauza ar trihs kugeem taisni us San-Mateo ohstu Peru semē.

Preekšč Spaneefchu atbrauščanas Peru semē, nofauza šcho semi par Inlas walsi. Inlas bij šchihš semes waldbineekt. Rā wini pašči teiza, tad wini efoht no faules radijuščees. — Preekšč nekaitameem gadeem efoht kahds šwehts wihrs, wahrdā Manlo Kapaks ar fawu feewu Mamu Ellozuaku no faules pee Titikaka esera nolaišti tikufchi. Šchee efoht wifus tahs semes eedšihwotajus lohpa fafaukufchi un wineem pilsehtu buhwefšanu, semes apkohpfšanu un willas wehrpfšanu mahzjuščhi. — Šchis wihrs efoht wineem to tizibu eewedis, fauli par deewu peeluhgt un kanatus un alas rakt. — Šchi seme, eenaidneekus uswardama, bija lohti leela palikuši un Spaneefcheem bij deesgan lo puhletees, kamehr to pahrspehja. Kad Bizarro San Mateo ohstā eebrauza, tad Peru semē bija leelas fajulščanas. — Kehminšč Huajea Kapaks bij miris; wina dehli Atahualsa un Huafkars gribeja latris par kehninu tehwa weetā palikt. Bes tam wehl bij Peruaneefcheem leelas bailes no Spaneefcheem, jo winu tizibas grahmata bij rakstihšs, ka balti zilweki buhščohht winu walstibu reis ismihzinahht. —

1532trā gadā Bizarro dibinaja pirmo Spaneefchu koloniju pee San Miguel ohsta. No šchejeenes winafch gahja us Kalkamalkas pilsehtu, kur Atahualsa ar faweem laudim bij lehgeri usmetis. Bizarro gahja ar faweem 114 saldteem, no kureem 62 bija jahtneeki, bes kahdahm gruhtibahm zaur smilščhu tukšnefcheem) un beeseem mešcheem lihds Kalkamalkas tuwumā, kur winafch stipru lehgeri usmeta un Atahualsam sinu dewa, lai šchis padohdotees. — Bet Atahualsa negribeja no padohščanahs nela sinahht un tā tad iszehlahs daudš masas kauščanas starp Spaneefcheem un Peruaneefcheem. — Wifu pehdigi nahza Atahualsa pee Bizarro un gribeja ar winu meeru dereht. — Bet besdeewigee Spaneefchi fagrahba fawus eerohtščus un uskrita Peruaneefcheem, winaus pa šimteem nokaudami un Atahualsu wangods aisweidami. —

Pee šchihš usbruščanas bij diwi Spaneefchi no Peruaneefcheem jawangoti tikufchi. Šchee nu bija tee pašči, kuri us faules deewa altara tik breefmigu nahwi dabuja.

Ubi jahtneeki Nunezs un Wela bij redsejufchi, ka Peruaneefchi winu draugus fawangoja un behgdami lihds aisweda. Bet wini newareja tohs nelaimigohs wairs atpestiht, jo, tā jaw lastajam sinams, abi lihki preekšč jahjeju azim dšitōš Titikaka esera wisnōš nosuda. — Kedsedami, ka jaw par wehlu, wini spēeda faweem sirgeem peefčhus fahnōš, lai waretu, zil drihs eefpehjamš, pee faweem beedreem tikt. Zauru deenu wini škrehja ar faweem nepeekusdameem sirgeem — un tikai ap wakara laiku wini nokahpa, gribedami kahdu stundinu atpuhstees. — Wineem bij schahweta gala lihds, kuru wini wakarinās ehda. Tad abi lihahs gar semi un zeets meegs aisslehdša winu azis.

Wareja buht jaw kahdas stundas pagahjuščas un tumšiba aplahja kalnus un eelesas, kad Nunezs zaur stipru sirgu sweeščhanu tika usmohdinahht. Nemeerigi abi sirgi raustija strikus, ar kureem wini bij pee kahda kohla peeseeti. —

Nunezs gruhda fawam wehl gulofčham beedram stipri fahnōš, zaur lo šchis ari uszehlahs. —

„Pee johda!“ šchis dušmigi kurdeja. „Kahds welns tad tewi dihdā?“

Nunezs nebij wehl atbildejis, kad jaw daudš bohgena schahweeni winaus apšweizinaja, bet par laimi neweens netrahpija.

„Dewini welli!“ Nunezs kledša, „tee farkanee funi ir mums pakal nahkufchi! Us sirgeem, ašchi, žitadi buhs mums tur pat jabrauž, kur tee diwi ir aiskuwufchi!“

Sibena ahtrumā abi jahjeji bija us kahjahm un pehz maš lezheeneem wini bija pee faweem sirgeem. Bet šchini azu mirkli islehzja kahdi šmits apbrunojuščees Peruaneefchi is krukmeem un Nunezs un Wela redseja, ka tagad jakaujahs us dšihwibu un nahwi. Ubi iswilka fawus garohs sohbenus un apnemahs, labak fawu dšihwibu lihds beidsamam aisslahweht, ne tā padohstees. —

Tee atikufšee Peruaneefchi, kuri no Spaneefcheem nebija fawangoti tikufchi, bija muhsu jahjejus jaw fen pamanijuščhi, bet, gribedami winaus dšihwus rohlā dabuht, bija nogaidijuščhi, kamehr šchee eemeeg. —

„Nahkat klahht, juhs funi!“ Nunezs brehza breefmigā balsi. „Baltais nebihstahs nekad no nahwes, un kad wina deesin zilgruhhta buhtu.“

Peruaneefchi ne-atbildeja us šcheem wahrdcem neko, bet sahla fawus eerohtščus semē mest. — Nunezam un Welam bij deesgan lo brihnitees par schahdu istureščanohs. No leeleem brihnimeem sahla abi smectees, bet šchini azumirli tika winu abu rohtas no pakalas fagrahbtas. Wini nemas nedabuja apdohmatees, kas bija notizis, kad jaw abi pee semes faistiti guleja.

Kahdi 10 Peruaneefchi palika par wakti pee faistiteem, kamehr ziti beejumōš nosuda. —

„Luhšim muhsu pehdigo grehlu-peedohščanu,“ Weila teiza us fawu beedri, „jo es dohmažu, ka mehš faules useefšanu wairs nepeedšihwosim, bet tā lihki Titikaka esera dšitumōš gulešim.“

„Welns un nahwe!“ Nunezs kurdeja, un wina azis laisti-jahs atreebščanahs uguns, „kā šwehri tikšim mehš šchē noflakteti, lai gan es šimtreis labaki kā duhščhigs saldats buhtu miris.“ —

Sawam liktenim nodewufšees, abi nerunaja wairs ne wahrdā, bet šlatijahs us swaigščnu pilnahm debesim. — Bailes no nahwes wineem nebij; meerigi wini šlatijahs fawam liktenim preti.

Grandi un seedi.

Zif kafejas katru gadu Ciropā isbruhke.

Zaunatāhs andeles ismeklēšanas pašneefs ņahdas ņinas: Kafejas isbruhlēšana Britanijā jeb Anglijā ņneefs lihds 10,000 muzahm, Franziā 20,000, Hollandijā un Belgijā 40,000, Spanijā un Portugālē 10,000, Bahzijā, Pohlās un Kreevijiā 32,000, ņaweenotās brihwalstis 15,000, kophā pawifam 127,000 muzās. No ņchi newifai masa ņkaitta isdohd Wakar-Indija 13,392, muzās, Jawas ņala 20,000, Kuba ņala 15,000, Domingo ņala gandrihs 16,000, Hollandijas wakar-Indijas kolonijas 5,000, Burbona ņala 8,000, un Brasilija ar Spaneeņhu-Amerikas kolonijahm kophā 32,000 muzās. A. Matņherneeks.

Grandini.

Dņihwoņhana lihdsinajahs grahmatai: geņi to weegprahtigi isņņkņista, bet gudrais to laņa ar apdohm, jo wiaņņ ņina, ņa ņho grahmata ņikai weenu reiņi war laņiht.

Dari to, ņas Deewam patihņ, tad ņemes wirņu tew jaw debeņis buhs.

ņikai weena weeniga dwehņelu ņaite ir — un ta ir mihleņtiba! ņikai weena weeniga mihleņtiba ir un ta ir neņņkņirta kophā dņihwoņhana. — Wihle dauds, ņa tew dņitās behdās ari ņahds draugs buhtu.

Jauka leeta ir, ņa zitus padari nepateizigus, bet ņauna leeta ir, paņham nepateizigam buht.

Nezere neko, nebihņtees ne no ņa wirs ņemes, tad tu buhņi laimigs, ņil laimigs, zif weens wihs war laimigs buht. Jo nepahrgrohsdamohs, nenopohņamu un ne-ņnihzinajamu laimi paņaulē neweens wehl naw panahzis un ari nepanahņs.

Seedini.

Mihleņtiba un Deewa bihjaņhana ir diwas pehrles, kuras pahrpihd wiņu paņauli; mihleņtiba beņ Deewa bihjaņhanas ir tā tumņha naktis pret deenu un ņa aukstais rudens pret ņilto pawafaru. Apņlatees ņalto egles kohl, zif lepni tas aug un ņawus ņarus uņ augņhu zel, bet ta augti ir ņikai nederigi zeekuri, kuras wahweres un daņhi putni isņnahba un ņahd; bet turpreti ahbele, beņ ņahda lepnuma un ņaltuma, it weenteeņigi ņawus ņarus ispleņņ; nolēz lehni ņawu gresno, ņalduma pilno galwu, un ņatrs ņara-galinņņ ir puņņkohlts ar jauku un gahrdu augli. Tapat ari mihleņtiba un Deewa bihjaņhana ir ņalduma pilna ahbele; bet mihleņtiba beņ Deewa bihjaņhanas ir, kaut ari gan gresna un ņalta, tomehr ruhņta un beņ ņahdeem ņaldeem augteem.

Zaiņna un pateeņiga mihleņtiba dņemde ņirdi jauku un ņaldu nahlamibu; bet niginata un peewilta mihleņtiba atņahj tani

tumņhas, ruhņtas un nepatihņamas atreeņņhanas dohmas. — Zihnees, un pahrwari tahs!

Pagale, kura ahtri aisdegahs, ta neņilda, bet ņikai apņwihņ paleeņ melna un isdeest; bet ta pagale, kura lehni deg, ta deg kwehlo un ņilda ar patihņlamu un mihligu ņiltumu.

Stuhla Janis.

Smeeņlu ņahņtini.

„Bet ko Zuhņ darijat ar tahm gohwehm, ņad tahs wezas paliks un peena nedohs?“ praņija ņahda pilņņehņas dahma ņawai uņ ņemehm dņihwodamai draudsenei. „Ak, tas neņlahde,“ ņchi atbildeja, „tad mehņ winaas noņlaktesim un par wehņņcheem pahrdohņim.“

„Kā tu wari no jumta ņemē krift?“ bņahwa ņahds muhņneeks uņ ņawu selli, kurfņ ar aņinaiwu degunu ņemē guleja. „Nu,“ atteiza tas duņmigi, „no ņemes uņ juntu tatņhu no weens newar uņkrift.“

G. Schmidt.

Padohms.

Zilweki, ņas gandrihs 6 mehneņhus garā ņemas laikā, lai nenofaltu, ir ņawas galwitas ar ņipreem, reibinadameem un ņalarņedameem dņehreeneem nogurdinajuņņhi, tā ņa daņņs labņ zaurtahdu ilgubruhņņhanu ir tā apjuzis, ņa weens ohtru, pat ņawu darba-beedri nemahs wiņadi gahniht un pelt, zaur ko preekņņ ņlaidrā duhņhā buhdamahs publikas rohdahs leelu leelais te-jaters beņ maņas, ihpaņņhi luņtigueem eelas-puikahm, kur daņņs labņ ņil taiņa par ņahdeem reibuleem deesgan jaukas dņeeņmi-nas un tahs atkal, uņ leelu plazi noņtahjees, trallina: wiņi tahdi cereibuņņee un iņkatris, ņam galwina wehl ņilta, lai no-eet pee ņahda prahta atņpirdņinaņhanas uhdens awotu ihpaņņneeka, wina jo teizamus uhdenus ņadsertees. Sņohs uhdenus daņņs labņ ilgaku laiku bruhņejoht ir gluschi atkal isweņekojees un par prahtigu zilweku tapis.

Zif derigi ņahdi uhdeni ņarņā laik: preekņņ prahta weņelibas, to es, ņchi prahtiga rakņta ņarakņitajis, pats pee ņewis peedņihwojis.

Wehleņchanahs.

Kaut Lawās eng'lu aņtinās
Wehl ņkatihņ dabutu, —
Un lawas rohņhu-luhpinas
Wehl butņohht drihņketu!

Tas ņaldums manim nejuņtu —
Neeņ krutis ņawihņtu;
Jo, ņamehr ņikai dņihwotu,
To ņirdi ņajuņtu.

Tad ņirds neņehrotahs ņil gauņņ, —
Neeņ ruhņtum' bawiditu.
Jo tahrs, ņas manu ņirdi grauņņ,
Uņ reiņ' tad nomirtu.

Stuhla Janis.

Atbildedams redakņehrs Ernņt Plateņ.